

Milí bratia a sestry,

ani sme sa nenazdali, a opäť žijeme myšlienkami na príchod nášho Spasiteľa a Pána a žijeme tým, čo všetko treba zabezpečiť na Vianoce. Tohoročný advent som si naplno uvedomil, keď som idúc po Konventnej ulici videl jednu starú paniu, ako na 4. poschodí umýva okná a s hrdosťou oznamovala svojej priateľke, ktorá išla po ulici, že toho roku nepotrebuje, aby jej prišli pomôcť nevesta a vnučka. Celé to hovorila starým nádherným „prešporským“ nárečím, a tak dýchla na mňa atmosféra starej Bratislavy a zároveň vedomie, že náš Pán je skutočne za dverami. Čo však znamená advent pre cirkevný zbor? Nakoľko sa dokážeme odvrátiť od zástupov ľudí, ktorí majú plnú hlavu starostí čo, kde a komu kúpiť pod stromček?

Spomínam si, že asi pred pätnástimi až osemnástimi rokmi ma vždy vyviedlo z miery, keď som videl, ako aj v cirkvi stále viac podliehame atmosfére, ktorá je väčšmi komerčná ako duchovná. Miesto stíšenia, ktoré naši predkovia v advente prežívali, sme vťahovaní do diania, v ktorom cítiť, toto ešte musíme urobiť, tamto ešte dokončiť, na tamto ešte nesmiem zabudnúť a tomu musím ešte tieto veci poslať a zabezpečiť. A toto rýchle a hektické tempo je v tomto roku ešte prestúpené obavami a strachom z budúcnosti. Novinári nás strašia dlhotrvajúcou finančnou krízou, štatistiky nám dokazujú, že už toho roku vypukne obrovská pandémia chrípky a aby toho už nebolo dosť, od Nového roka si budeme musieť zvykať na úplne inú menu, ktorej kurz, ale aj vzhľad bankoviek a

mincí je nám úplne cudzí.

Nepochybne sa aj pre mnohých kresťanov pripomienka, že advent je očakávanie Spasiteľa Ježiša Krista, stáva síce pravdivou ale až druho- či treťoradou správou v rebríčku dôležitosti. Preto je dôležité naučiť sa zastaviť, spomaliť. Nemôžeme zahodiť svoje povinnosti a starosti za hlavu, ale môžeme sa zastaviť. Skúsme to aspoň na niekoľko minút každý deň. Využime tento čas, aby sme siahli po Písme svätom a prečítali si niekoľko veršov z Biblie a poznali radosť z toho, že Pán je s nami. Pred niekoľkými dňami som si čítal nádherné slová z proroka Izaiáša, slová, ktoré budeme počuť počas vianočných sviatkov v našich chrámoch: „Hľa, Panna počne a porodí Syna a dajú mu meno Immanuel, Boh je s nami.“ Je to nádherné slovo, ktoré ma posilňuje a utvrdzuje v tom, že napriek tomu, že v zhone každodenných prác Boha odsúvame na druhé alebo tretie miesto, ale pre môjho Pána sme Ty milý brat a milá sestra vždy na prvom mieste. Boh nemusí robiť záverečnú bilanciu roka, nebojí sa finančnej krízy a nezavádza v nebeskom kráľovstve novú menu. Boh stojí a čaká a teší sa z každého, kto pochopil, že On nám dáva najväčší dar, väčší ako ktokoľvek iný. Posiela nám svojho Syna, Spasiteľa a Záchrancu.

Bratia a sestry, chcem Vám oznámiť, že v budúcom roku sa nám otvárajú možnosti ako získať finančné prostriedky na opravu Starého lýcea. Druhou nemenej závažnou skutočnosťou je, že od 1. januára bude platiť v sociálnej oblasti nesmierne dôležitý zákon. Kým doteraz štát a samospráva mohli prispievať na

chod nešťátnych zariadení, podľa nového zákona budú mať štát a samospráva povinnosť prispievať presne stanovenou sumou. Na dosiahnutie nášho dlhoročného cieľa, ktorým je domov dôchodcov v Evanjelickom dome starostlivosti na Partizánskej ulici, je tento zákon pootvorením dverí na naplnenie tohto cieľa. Konečne budeme môcť kalkulovať s peniazmi, a nie iba tápať a odhadovať výšku štátnych a obecných peňazí. Je možné, že aj otázka Starého lýcea aj domova dôchodcov sa bude musieť riešiť na celozborovej úrovni v čase, ktorý nebudeme môcť ovplyvniť. Preto treba

predbežne počítať s tým, že kedykoľvek v priebehu budúceho roka musí byť aspoň jeden mimoriadny konvent. Urobíme však všetko preto, aby záležitosti, ktoré si budú vyžadovať pozornosť celého zboru, sa riešili čo možno najširšie a najkomplexnejšie.

Bratia a sestry, Boh je s nami. Pomohol nám v mnohých ťažkostiach, a tak môžeme s dôverou hľadiť do budúcnosti, že Boh bude stáť pri nás a neopustí nás.

Michal Zajden
predsedajúci zborový farár

VIANOČNÁ HOMÍLIA WEIHNACHTSBETRACHTUNG KARÁCSONYI HOMÍLIA

Už prišiel ten túžobne očakávaný čas. Každé dieťa netrpezlivo čaká tú čarovnú, tajomnú chvíľu. Chvíľu, počas ktorej je rodina spolu, chvíľu, keď sa ľudia k sebe správajú akosi milšie, chvíľu plnú harmónie, pokoja a lásky. Ale aj ne- jeden dospelý si uvedomuje, ako čas letí a opäť po roku k nám zavítali najkrajšie sviatky v roku – Vianoce. Pre niektorých sú Vianoce sviatkami darčiekov, ktoré si navzájom odovzdávame. Pre ďalších sú sviatkami vianočných kolied a pradávnych vianočných zvykov.

Otázkou je: Je to všetko? Neznamenajú Vianoce omnoho, omnoho viac? Istéže áno. Podstata Vianoc je hlbšia než toto všetko. Podstata Vianoc sa skrýva v niečom inom, v niečom trvalejšom, krajšom, vzácnejšom. Aká je zvesť, ktorú nám Vianoce prinášajú? Aká je podstata Vianoc? Čo nám chcú Vianoce odovzdať? Zvesť Vianoc nám rok čo rok pripomína, prišla k tebe Láska. Evanjelista Ján túto Lásku opisuje nasledovne: “Lebo tak Boh miloval svet, že svojho jednorodeného Syna dal, aby nezahynul, ale večný život mal každý, kto verí v Neho.” (J 3, 16)

Odkazom vianočných sviatkov je Božia láska. Božia všemohúca Láska. Božia nekonečná Láska. Božia sebadávajúca Láska. Táto láska sa prejavila tým, že Boží Syn – Pán Ježiš – prišiel na našu zem, zobral na seba podobu človeka, preto, aby sme boli zachránení. Preto, aby sme v Neho uverili, aby sme uverili Jeho láske.

On, ktorý je Láska, sa dotýka srdca

každého z nás. On, ktorý je Láska, prichádza ku každému, kto je chorý, kto je sám, kto sa trápi. On, ktorý je Pokoj, prichádza ku každému, kto sa cíti neistý, slabý, nepokojný. Prichádza ku každému, kto sa cíti nemilovaný. Boží Syn prichádza a prináša radosť, pokoj, lásku. Posolstvo Boh nás miluje je najpodstatnejšie na vianočných sviatkoch. Bez tohto posolstva by Vianoce iste stratili svoju podstatu.

Milý brat, milá sestra, Boh miluje aj teba. Aj k tebe prichádza, aj v tvojom živote, v tvojom srdci chce mať svoje miesto. Chce s tebou prežívať všetko. Tvoju bolesť, smútok, strach, ale aj tvoju radosť. Chce ti priniesť pokoj, chce ti odovzdať radosť, chce ťa osloviť svojou láskou. Dovoľ Mu, aby aj počas týchto sviatkov sa On stal Pánom tvojho života. A raduj sa! Veď narodil sa ti Spasiteľ, Kristus Pán. Raduj sa a odovzdaj vianočnú zvesť svojim najbližším, svojej rodine, priateľom, známym, ale aj všetkým pochybujúcim, všetkým trpiacim, všetkým opusteným. Otvor svoje srdce a oslavuj skutočné Vianoce prostredníctvom Božej i tvojej lásky. Nech je vianočný čas naplnený pokojom, radosťou a láskou.

Prajem všetkým nám, aby sme nielen teraz, počas niekoľkých dní, prežívali takéto chvíle, ale, aby sme počas celého nášho života prežívali skutočné Vianoce. Nech celý náš život je presiaknutý vianočnou zvesťou, pri ktorej si budeme uvedomovať skutočnosť, že Boh nás miluje. Amen.

○ Endlich ist die mit großer Sehnsucht erwartete Zeit da. Jedes Kind erwartete mit Ungeduld die zauberhafte, geheimnisvolle Zeit, in der die ganze Familie zusammen ist, wenn die Leute zueinander netter werden, die Zeit voll von Harmonie, Friede, Liebe. Aber auch mancher Erwachsene empfindet, dass die Zeit sehr schnell fliegt und dass die schönsten Feiertage – Weihnachtsfeiertage – wieder da sind. Für die einen sind diese Tage durch Geschenke charakterisiert, mit denen wir uns einander beschenken, die anderen denken mehr an die Weihnachtslieder und die uralten Weihnachtsbräuche.

Dann kommt aber die Frage: Soll das alles sein? Bedeuten Weihnachten nicht viel, viel mehr? Gewiss, sie bedeuten mehr. Das Wesen der Weihnachten ist tiefer als dies alles. Das Wesen der Weihnachten besteht in etwas ganz anderem, in etwas, was unendlich beständiger, schöner, köstlicher ist. Was ist also die Botschaft, die uns die Weihnachten bringen? Worin besteht das Wesen der Weihnachten? Womit wollen uns die Weihnachten beschenken? Die Weihnachtsbotschaft will uns an Folgendes erinnern: Die Liebe ist zu dir gekommen. Der Evangelist Johannes beschreibt diese Liebe mit bekannten Worten: „Denn also hat Gott die Welt geliebt, dass er seinen eingeborenen Sohn gab, damit alle, die an ihn glauben, nicht verloren werden, sondern das ewige Leben haben“ (Joh 3, 16).

Die Botschaft der Weihnachtsfeiertage spricht also von der Liebe Gottes. Es geht um die allmächtige Liebe Gottes, unendliche Liebe Gottes, selbstopfernde Liebe Gottes. Diese Liebe hat sich dadurch manifestiert, dass der Sohn Gottes – Herr Jesus Christus – auf unsere Erde

gekommen ist, dass er die Gestalt des Menschen auf sich genommen hat, damit wir gerettet werden können, damit wir an ihn, an seine Liebe glauben.

Er, der Liebe ist, berührt das Herz von jedem von uns. Er, der Liebe ist, kommt zu jedem Kranken, Einsamen, Leidenden. Er, der Friede ist, kommt zu jedem, der sich unsicher, schwach, unruhig fühlt. Er kommt zu jedem, der daran leidet, dass er nicht geliebt ist. Gottes Sohn kommt und bringt Freude, Friede, Liebe. Diese Botschaft – das ist das Wesentlichste an den Weihnachtsfeiertagen: Gott liebt uns. Ohne diese Botschaft würden die Weihnachten ihr Wesen verlieren.

Lieber Bruder, liebe Schwester, Gott liebt auch dich. Auch zu dir kommt er, auch in deinem Leben, in deinem Herzen will er seinen Platz haben. Er will mit dir alles erleben. Auch deinen Schmerz, Trauer, Angst, aber auch deine Freude. Er will dir Frieden bringen, er will dir Freude schenken, er will mit seiner Liebe zu dir sprechen. Erlaube ihm, dass er auch in diesen Feiertagen zum Herrn deines Lebens wird. Und freue dich! Dir ist ja der Heiland geboren, Christus, der Herr. Freue dich und gib diese Weihnachtsbotschaft weiter an deine Nächsten, deine Familie, Freunde, Bekannten, aber auch an alle Zweifelnden, Leidenden, Verlassenen. Tue dein Herz auf, damit du mit der Liebe Gottes und mit deiner Liebe wirkliche Weihnachten feiern kannst. Möge deine Weihnachtszeit von Friede, Freude und Liebe durchdrungen sein.

Ich wünsche uns allen, dass wir nicht nur jetzt, in diesen ein paar Tagen, eine so gesegnete Zeit erleben, sondern dass wir während unseres ganzen Lebens in wirklichen Weihnachten leben können. Möge unser ganzes Leben von der We-

ihnachtsbotschaft erfüllt sein, durch die wir immer wieder dessen bewusst werden, dass Gott uns liebt. Amen.

○ És ismét elérkezett a várva várt időszak. Minden gyerek türelmetlenül várja a csodás, titokteljes pillanatot. Azt az időt, amikor a család együtt van, azt az időt, amikor az emberek valahogy jobbak egymáshoz, amikor harmónia, nyugalom, szeretet vesz körül bennünket. De sokszor a felnőttek is ilyenkor tudatosítják, mennyire szalad az idő, hogy ismét eltelt egy év, és újra beköszönt az esztendő legszebb ünnepe – a a karácsony. Vannak, akik számára a karácsony az ajándékozás ideje, amikor igyekeznek meglepni egymást. Mások számára a betlehemezés, az Ősi karácsonyi szokások ideje a karácsony.

De kérdezhetjük: Valóban csak ennyi? Nem jelent a karácsony sokkal-sokkal többet? Bizonyosan igen. A karácsony lényege mélyebb, mind mindez. Valami másban, valami tartalmasabbban, szebben, értékesebben rejlik. Mi tehát az az üzenet, melyet a karácsony hoz el nekünk? Mi a karácsony lényege? Mivel akar a karácsony megszólítani bennünket? A karácsony üzenete évről évre ezt juttatja az eszünkbe: Eljött hozzád a Szeretet. János evangélista így ír erről a szeretetről: Mert úgy szerette Isten e világot, hogy egyszerűen Fiát adta, hogy aki hisz Őbenne, el ne vesszen, hanem örök élete legyen. (Jn 3, 16)

A karácsonyi ünnepek üzenete az Isteni szeretet. Isten mindenható szeretete. Isten végtelen szeretete. Isten önmagát adó szeretete. Ez az szeretet abban nyilvánult meg, hogy Isten Fia – az Úr Jézus eljött a Földre, emberi alakot öltött azért, hogy megmentsen minket. Azért,

hogy higgyünk Benne, higgyünk szeretetében. Ő, aki maga a Szeretet, mindnyájunk szívét megérinti. Ő, aki maga a Szeretet, mindenkire elmegy, aki beteg, aki egyedül van, aki szenved. Ő, aki maga a Békesség, eljön mindenkire, aki bizonytalan, gyenge, nyugtalan. Elmegy mindenkire, akinek életéből hiányzik a szeretet. Az Isten Fia érkezik, és örömet, békességet, szeretetet hoz. És ezért a karácsonyi ünnepek legfontosabb üzenete: Az Isten szeret bennünket. E nélkül az üzenet nélkül a karácsony bizonyára elveszítené lényegét.

Kedves testvérem, az Isten téged is szeret! Hozzád is érkezik, jelen akar lenni a te életettedben, a te szívedben is. Velel együtt akar átélni mindent. A te fájdalmadat, szomorúságodat, félelmedet, de a te örömedet is. Békességet akar neked juttatni, örömet akar átadni, meg akar szólítani a szeretetével. Engedd, hogy az ünnepek idején Ő váljék életed Urává. És örülj! Hisz megszületik a Megváltó, az Úr. Örülj és add át a karácsonynak ezt az üzenetét szeretteidnek, családnak, barátaidnak, ismerőseidnek, de add át minden kételkedőnek, szenvedőnek, szeretetlennek is. Tárd ki szívedet, és ünnepeld meg a valódi karácsonyt Isten és saját szeretetted által. Legyen telve ez a karácsonyi időszakod lelki békével, örömmel és szeretettel.

Kívánom valamennyiünknek, hogy nemcsak most, az ünnepi napok alatt legyen részünk ilyen pillanatokban, de hogy egész életünket áthassa az igazi karácsonyi üzenet, hogy naponta tudatosítsuk azt a tényt, hogy Isten szeret bennünket. Ámen.

Erika Hlačoková
zborová farárka

Počas 2. adventnej nedele, 7. decembra 2008, bol pred kostolmi nášho cirkevného zboru a následne poštou a aj do ďalších cirkevných zborov našej cirkvi distribuovaný časopis Protestantská Bratislava (ročník I, číslo 1/2008). Sídlo jeho redakcie je neznáme a pôvodné príspevky v ňom (s výnimkou jednej básne) sú nepodpísané. V úvode časopisu je však abecedný zoznam autorov: Eva Gajdošová, Štefan Holčík, Peter Krahulec, Drahoslav Machala, Borislav Petrik. V Protestantskej Bratislave 1/2008 sú aj články útočiace na nášho brata zborového dozorc Ing. Karola Pavlu. Napríklad v príspevku Slová versus činy na str. 26 je o bratovi dozorcovi napísané toto:

1. *Netransparentným spôsobom predáva cirkevný majetok, bez akéhokoľvek výberového konania, bez akejkolvek ekonomickej analýzy výnosnosti objektov.*
2. *Nedodržiava cirkevno-právne predpisy, predaj najlukratívnejšej budovy zboru neschválilo rozhodujúce grémium.*
3. *K zborovému hospodáreniu žiadneho odborníka nepozval.*

Náš komentár:

K bodu 1.: Jediná nehnuteľnosť, ktorá bola počas pôsobenia brata zborového dozorc Ing. K. Pavlu predaná, je budova na Laurinskej ulici. K tejto budove boli vyhotovené tri znalecké posudky. Najvyšší z nich uvádzal predajnú sumu budovy s konečnou sumou **93** miliónov Sk. Budova bola predaná za **109** miliónov Sk. V budove sídlili nájomníci, ktorí tam prevádzkovali podniky, ktoré nerobili dobré meno ani cirkevnému zboru, ani našej cirkvi, a pritom nájomné zmluvy boli pre cirkevný zbor nevypovedateľné a nevýhodné. Správcovská spoločnosť CMPS dlhovala

nášmu zboru na nájomnom takmer 3 milióny Sk.

V súčasnosti peniaze z úložky za predaj tejto budovy nám zabezpečujú príjem vo výške niekdajšieho nájmu z budovy na Laurinskej ulici. Tieto peniaze banka cirkevnému zboru vypláca bez akýchkoľvek prietahov.

K bodu 2.: Autori Protestantskej Bratislavy majú pravdepodobne na mysli budovu na Laurinskej ulici. Predaj tejto budovy postupne schválili:

- a) Zborové presbyterstvo Cirkevného zboru ECAV na Slovensku Bratislava
- b) Zborový konvent Cirkevného zboru ECAV na Slovensku Bratislava
- c) Seniorálne presbyterstvo Bratislavského seniorátu ECAV na Slovensku
- d) Generálne presbyterstvo ECAV na Slovensku.

Všetky náležitosti v súvislosti s predajom budovy na Laurinskej ulici vyplývajúce z cirkevno-právnych predpisov boli dodržané.

K bodu 3.: Brat zborový dozorca Ing. Karol Pavlu dal urobiť audit majetku nášho cirkevného zboru renomovanej auditorskej spoločnosti a pozval jedného z najlepších odborníkov na reštitúcie v Slovenskej republike Ing. Pavla Skálu zo Žiliny, aby zistil skutočný stav hodnoty nášho zborového majetku. Vďaka práci týchto odborníkov a vďaka efektívnemu využívaniu finančných prostriedkov získaných z predaja budovy na Laurinskej ulici vzrástla účtovná hodnota majetku nášho cirkevného zboru takmer na trojnásobok.

V Protestantskej Bratislave 1/2008 v príspevku Protestujeme na str. 28 čítame:

PROTESTUJEME

- proti tomu, aby bratislavský zbor ekonomicky ovládal jediný človek, ktorý nedemokratickým spôsobom manipuluje s veriacimi,

- proti nekresťanskému prístupu k cirkevnému majetku zboru: základnou povinnosťou dozorců je zveľaďovať cirkevné majetky a nie ich predávať,

- proti demagogickým vyjadreniam v zborovom časopise a letákoch typu „Plníme, čo sme sľúbili“.

Náš komentár:

Mrzí nás, že autori Protestantkej Bratislavy si pletú dôrazné vyžadovanie finančnej disciplíny v zborovom hospodárení s údajným nedemokratickým riadením cirkevného zboru.

Nie je súčasný stav budov bývalej Evanjelickej nemocnice, Školy umeleckého priemyslu a vyplatenie dlžoby za Zborový dom v Dúbravke zveľadením majetku cirkevného zboru? Každému súdnemu človeku stačí prísť a presvedčiť sa na vlastné oči o zásadnej pozitívnej zmene vo výzore a fungovaní budov. Ich súčasný stav je neporovnateľný so žalostným stavom, v akom boli v máji 2004, keď brat Ing. Karol Pavlú nastúpil do funkcie zborového dozorců.

To, že cirkevný zbor má po rokoch konečne v po-

riadku hospodárenie a evidenciu potvrdil okrem auditu aj daňový úrad, ktorý na základe prepracovanej a opravej evidencie vrátil cirkevnému zboru milióntristotisíc (1.300 000,-) Sk. Práve vďaka týmto vráteným finančným prostriedkom sa mohla vykonať oprava Nového kostola.

Piati zo šiestich zborových farárov podpísali vyhlásenie, ku ktorému sa hlasovaním per rollam (teda písomnou formou) pripojila aj prevažná väčšina členov zborového presbyterstva.

Michal Zajden
predsedajúci zborový farár

Vyhlásenie

Bratia a sestry, v nedeľu 7. decembra 2008 niektorí mladí ľudia rozdávali pred našimi kostolmi časopis Protestantská Bratislava. Jednotlivé články nie sú podpísané (okrem prevzatých textov). Po ich prečítaní sa dá tušiť prečo: ich autori útočia, bezbreho znevažujú a upodobiajú z nešťastnosti brata dozorců Ing. Karola Pavlú.

Bratovi dozorcovi je bratislavský evanjelický cirkevný zbor vďačný za jeho neoceniteľnú prácu. Pamätáme si, v akom žalostnom stave bol predtým, ako bol Ing. Karol Pavlú zvolený do funkcie dozorců, Evanjelický dom starostlivosti, budova bývalej Školy umeleckého výtvarníctva a iné budovy nášho zboru vrátené v reštitúciách a tiež aj hospodárenie cirkevného zboru. Brat dozorca významnou mierou prispel k zveľadeniu budov a k poriadku v našom účtovníctve.

Vieme, prečo náš zborový konvent, seniorálne i generálne presbyterstvo ECAV dali súhlas k predaju budovy na Laurinskej ulici. Brat dozorca konal v rámci uznesení týchto cirkevných grémii. Ak to zostavovatelia časopisu Protestantská Bratislava spochybňujú, dotýkajú sa nielen cti brata dozorců Pavlú, ale aj cti všetkých slušných evanjelikov, ktorým na našom cirkevnom zbore záleží a ktorí sa na jeho živote dlhé roky podieľame. Možno o tom niektorí zostavovatelia nevedia, keďže nie všetci sú členmi nášho zboru a nie všetci sa zúčastňujú nášho zborového života.

Spôsob, akým informujú a oslovujú nás, členov bratislavského cirkevného zboru, nie je ani evanjelický, ani v duchu Písma a nie je ani slušný. Preto sa od uvedeného časopisu a počinania jeho autorov dôrazne distancujeme.

Mgr. Michal Zajden, predsedajúci farár

Mgr. Boris Mišina, zborový farár – senior

Doc. ThDr. Ján Grešo, námestný farár

Mgr. Anna Polcková, zborová farárka

Mgr. Martin Šefranko, zborový farár

Mgr. Erika Hlačoková, zborová farárka

BOŽIE SLOVO

SLOVO SI VYRIEKOĽ,
SVETLO SI UTVORIL.
OD TMY A TEMNOSTI
MÚDROŠŤOU ODDELIL.

SLOVOM, ČO U TEBA
VNÍMANÉ POVSTALO.
SRDCE ĽUDSKÉ ĽSTIVÉ
SVETLO NESPOZNALO.

AŽ STALO SA SLOVO
TELOM V POSLUŠNOSTI
OZDRAVELI MNOHÉ
SPRÁCHNIVENÉ KOSTI.

DAJ ŽIVOTA VODY!
DAJ SLOV TVOJICH PRAMEŇ!
NECH RÁŠŤ MÔŽE VIERA
I V NÁS VŠETKÝCH.
AMEN!

Slávka Alexovičová

CIRKEVNÉ SPOMIENKY

Dr. Ing. Petra Zaťku

(pokračovanie)

Štefánikov domov

Naša cirkev usporiadala v roku 1940 široko založenú zbierku, nazvanú „cirkev seba“, aby získala peňažné prostriedky na riešenie rozličných naliehavých problémov. Generálna cirkev bola vtedy takmer bez prostriedkov, pretože sa nikdy nesnažila tvoriť rezervy.

Široké vrstvy evanjelikov pochopili úmysel predstaviteľov cirkvi, ktorí zbierku vypísali a priznali sa k nej v hojnej

miere. V krátkom čase zložili do cirkevnej pokladnice zhruba 3,75 milióna Ks. Bola to suma na vtedajšie pomery v našej cirkvi celkom mimoriadna.

Okrem pomoci chudobným zborom počítali sme vtedy naliehavú potrebu mať akýsi ústredný domov evanjelikov, kde by bolo sídlo generálnej cirkvi so všetkými náležitosťami, a bolo treba usporiadať bytové pomery našich vysokoškolských študentov v Bratislave.

Ukázalo sa, že vzhľadom na štátne predpisy o stavebnej činnosti na stavby tohto druhu pomýšľať nemôžeme. A tak nebolo možné prikrčiť ani k stavbe domova pre vysokoškolákov, ani k stavbe ústredia generálnej cirkvi. Preto sa vedenie cirkvi rozhodlo na účel vysokoškolského domova zakúpiť na Schreiberovej (neskôr Nešporovej, v súčasnosti Svoradovej) ulici dva domy vedľa seba a adaptovať ich na internát.

Aby aj druhá časť zozbieraných prostriedkov bola v svojej hodnote zachovaná na povojnové obdobie, zakúpila generálna cirkev poľnohospodársky majetok v Beckovskej Vieske. Už vtedy bol úmyslom generálnej cirkvi po vojne, po stabilizovaní hospodárskych pomerov, oba zmienené nájomné domy i poľnohospodársky majetok speňažiť a uskutočniť stavbu vysokoškolského internátu, ako aj stavbu budovy pre ústredie cirkvi.

Po vojne najmä mladá teologická generácia kritizovala uloženie peňazí do majetku v Beckovskej Vieske hlavne preto, že tam bol aj liehovar. Považujem za potrebné uviesť, že týmto problémom sa zaoberali aj činitelia cirkvi, ktorí sa

rozhodli majetok kúpiť. Výrobu liehu zásadne nepovažovali za neprípustnú pre cirkevné hospodárenie, pretože lieh je dôležitým článkom nielen v zdravotníctve, ale aj v mnohých odvetviach výroby. Pravda, časť, ktorú spotrebuje obyvateľstvo priamo, často spôsobuje škody. Preto túto výrobu hospodárstva považovali za neželanú.

Spomenuté dva domy v Bratislave na Schreiberovej ulici boli postupne adaptované na internát pre evanjelickú vysokoškolskú mládež. Tam boli zariadené aj miestnosti pre ústredie Zväzu evanjelickej mládeže na Slovensku pre Kuzmányho kruh evanjelických akademikov. Tu sa zriadila aj hospodárka správa našej cirkvi.

Na internát bol upravený len jeden dom. Ale skoro sa ukázalo, že ten ani zďaleka nestačí na ubytovanie evanjelických vysokoškolákov, ktorí chceli bývať v evanjelickom internáte alebo ktorí nemohli dostať ubytovanie v štátnych internátoch. Žiadostí bolo mnoho, a tak mnohých nebolo možné prijať. Preto sa cirkev rozhodla hneď nasledujúceho roku zariadiť aj druhý dom na internátne účely. Tak napokon bolo možno ubytovať v tomto internáte, ktorý sme pomenovali Štefánikovým domovom, až 120 študentov. Na stravu do tohto domova chodilo, pravda, o mnoho viac vysokoškolákov evanjelikov a bolo by ich chodilo ešte viac, keby to dovoľovala kapacita jeho kuchyne a jedálne.

No ani po takomto rozšírení internátu nebolo možné uspokojiť všetkých uchádzačov. Najmä z kruhov vysokoškolákov zaznievala nespokojnosť, pretože Štefánikov domov dievčatá neprijímal. Predstavitelia cirkvi videli, že i tento problém bude treba riešiť nejakým spôso-

bom pozitívne.

Všetky náklady spojené so zriadením tohto internátu hradila cirkev zo svojho. Žiadala aj o príspevok štátu, ale márne. Darmo sa odvolávala na to, že katolícke internáty boli postavené do značnej miery z podpôr štátu alebo slovenskej krajiny a že by bolo spravodlivé, keby štát prispieval primerane aj na evanjelický internát. Napokon ministerstvo školstva dalo podporu vo výške 50 000,- Ks (!) na čiastočnú úhradu nákladov na zariadenie izieb internátu. Celkové náklady na internát však boli asi 2 milióny Ks.

Po skončení vojny, ešte v roku 1945, boli všetky internáty nariadením SNR, čl. 80, z 25. júla 1945 poštátnené. Skoro po publikovaní tohto nariadenia poverenictvo školstva dosadilo do internátov štátnu správu. Do Štefánikovho domova vymenovalo v októbri 1945 za štátneho zástupcu mňa. Ja som bol už od založenia domova predsedom kuratória, ktoré poverila generálna cirkev správou internátu. Keď som dostal dekrét, ktorým ma poverenictvo školstva poverilo správou tohto domova, vrátil som dekrét s oznámením, že domov má právoplatnú správu vo svojom kuratóriu, ktorého som predsedom, a že sa nariadenie o poštátnení internátov nemôže vzťahovať na Štefánikov domov. Argumentoval som hlavne poukázaním na ods. b § 1 nariadenia č. 80 zo dňa 25. júla 1945 a dokazovali sme, že budovy na Schreiberovej ulici adaptovala cirkev a majú slúžiť na ubytovanie cirkevných zamestnancov. Tak uvažovala cirkev, keď budovy musela adaptovať, pretože počas vojny výstavba internátu nebola možná. No poverenictvo odmietalo udeliť výnimku podľa ods. b § 1 nariadenia. Opätovné rozhovory s povereníkom L. Novomeským mali iba ten ná-

sledok, že nevymenovalo štátnu správu. Trpelo činnosť kuratória vymenovaného generálnou cirkvou.

Takto Štefánikov domov nemal štátnu správu. Poverenictvo školstva muselo totiž uznať, že naše dôvody sú vecne správne, avšak z politických dôvodov jednako len nechcelo uznať aj formálne, že tento domov nepodlieha poštátneniu podľa spomenutého nariadenia. Naopak, povereník školstva neustále zdôrazňoval, že domov je poštátnený a že cirkevné kuratórium predstavuje vlastne ilegálnu správu. Na moje miesto však nikoho nevymenovali.

Pravda, poverenictvo školstva sa stále pokúšalo zasahovať do konania kuratória. Sprvoti to robilo z dôvodu titulom kontroly použitia štátnej finančnej dotácie, ktorú poverenictvo domovu dávalo. Od roku 1946 sa snažilo čím ďalej vo väčšej miere uplatňovať svoju vôľu pri prijímaní študentov do domova. Na začiatku sa kuratórium vedelo tejto snahe ešte ubrániť. No v jeseni 1946, keď kuratórium domova už rozhodlo o prijatí uchádzačov na rok 1946/47 a keď prijatí vysokoškóľáci začali už zaplňovať Štefánikov domov, vyzvalo poverenictvo školstva správu domova, aby predložila zoznam prijatých. Urobili sme to, ale keď nás potom vyzvali, aby sme z prijatých, ba už i z bývajúcich v domove istý počet prepustili, a aby sme namiesto nich prijali iných, dokazovali sme nemožnosť takéhoto pokračovania. Zdôrazňovali sme pritom i jeho nezákonný charakter, pretože – toto stanovisko sme zastávali neustále – Štefánikov domov nebol poštátnený a štátna správa ho ani neprevzala. Tak sme vcelku uhájili rozhodnutie kuratória o prijatí obyvateľov domova na školský rok 1946/47.

Ale od tohto času sa opakovala spora-

dickej starostlivosti povereníctva školstva o tento domov stále častejšie a častejšie, a to sprvoti smerom pozitívnym. Povereníctvo začalo totiž domovu dávať menšie či väčšie finančné dotácie. Pritom si uplatňovalo i nárok na kontrolu jeho hospodárenia. Snažili sme sa postupovať, nakoľko sa dalo, v dohode s ním, obhajujúc pritom stále stanovisko, že cirkvou vymenované kuratórium, ktorého predsedom sa medzitým stal Dr. Peter Štetina, spravuje domov ako majetok cirkvi. A tak uplynul ďalší rok bez toho, aby štátna správa prišla k prevzatíu domova ako internátu poštátneného. Ale jej zásahy pozitívneho i negatívneho charakteru boli čím ďalej, tým hustejšie.

Po rozhodnutí kuratória o prijatí študentov na školský rok 1947/48 vystúpilo povereníctvo už celkom rozhodne s názorom, že len ono má právo rozhodovať o prijatí a že takto príslušné rozhodnutia kuratória sú neplatné. Znovu sme sa bránili proti tomuto, ale napokon kuratórium jednako len nevidelo iné východisko, ako prijať istý počet študentov podľa návrhu povereníctva školstva. Takto Štefánikov domov prestal už byť domovom evanjelických vysokoškolákov. Povereníctvo školstva požadovalo totiž prijať aj uchádzačov iného náboženstva a svoju požiadavku teraz už aj presadilo.

Od toho času bola cirkev vlastne už iba formálne hospodárom na tomto svojom majetku. Kuratórium domova, ktoré bolo poverené jeho spravovaním, jestvovalo ďalej, ale štátna školská správa častými zásahmi, proti ktorým sa cirkev mohla najmä od roku 1948 už ťažko brániť, preberala fakticky čím ďalej, tým vo väčšej miere rozhodovanie o jeho hospodárení a spravovaní. Spočiatku ponechala správcu brata farára Valenta, ktorého vymeno-

vala cirkev. Tento sa snažil vychádzať so štátnou správou, ale pritom rešpektoval aj kuratórium v otázkach, o ktorých mohlo rozhodovať. Jeho prostredníctvom bola cirkev informovaná o tom, čo sa v domove deje. Ale v roku 1950 štátna školská správa dala bratovi Valentovi výpoveď a na jeho miesto vymenovala za správcu Štefánikovho domova muža, ktorý sa voči cirkvi, ako vlastníkov domova, od samého začiatku nesprával priateľsky; bolo vidieť, že je odhodlaný jej vlastnícke právo v ničom nerešpektovať.

Miestnosti, ktoré používala naša mládež, zabrali na ciele internátu ešte za správcovstva brata Valentu. Potom nasledoval tlak na brata Artbauera, ktorý bol správcom pred bratom Valentom a staral sa aj o hospodárske veci generálnej cirkvi a mal byť v Štefánikovom domove, aby sa vysťahoval. Podnikli pritom aj fyzické násilie. Ale podarilo sa mu – viac jeho vlastnou zásluhou ako pomocou cirkvi – udržať sa v ňom až do roku 1951, keď ho správca internátu jednoducho „vlastnoručne“ deložoval, a to na vlastnú zodpovednosť, bez akéhokoľvek rozhodnutia príslušného úradu. Vtedy však už Artbauer nebol zamestnancom cirkvi, pretože bol nútený dať jej výpoveď ku koncu roku 1950. Je smutné, že vari hlavnou príčinou jeho odchodu bola neúmerná rozpinavosť a nepravdivé udania jedného z našich kňazov. Príslušný činiteľ Slovenského úradu pre veci cirkevné mi prezradil niektoré udania a keďže som veci poznal, vedel som, že sú nepravdivé.

Keď sa potom začiatkom roku 1951 činiteľom, o ktorých sme skôr hovorili, podarilo presadiť zriadenie Generálneho biskupského úradu evanjelickej cirkvi a. v. v Modre, prepustila generálna cirkev aj posledné miestnosti v Štefánikovom domo-

ve. Štátna školská správa ho zaujala celý bez toho, žeby ho aj formálne prevzala.

Napokon, žiada sa mi k tejto histórii evanjelického vysokoškolského internátu pripojiť ešte niekoľko poznámok. Počul som odsudzujúcu kritiku tých činiteľov ev. a. v. cirkvi, ktorí časť výnosu známej zbierky použili na zriadenie Štefánikovho domova. Tieto peniaze mohli sa vraj použiť účelnejšie. Tak si to azda myslela najmä časť mladej evanjelickej teologickej generácie. Nuž, takúto kritiku možno pochopiť – ak je dobre myslená – len za predpokladu, že je založená na nedostatočnej informovanosti. Povedal som už, prečo došlo k založeniu domova. Teraz by som ešte pripomenul, že to bola práve mladá evanjelická generácia v tridsiatych rokoch 20. stor., ktorá vyčítala cirkvi, že sa o svoj vysokoškolský dorast nijako ne-

stará, zatiaľ čo katolícka vybuďovala pre svojich veľké paláce. Internáty slúžili nielen ako obytné príležitosti, ale aj ako centrá, v ktorých bolo možné úspešne pestovať život náboženský, a tak usmerňovať aj duchovný život tejto mládeže. Vtedy hádam ani nebolo evanjelika, ktorý by túto akciu cirkvi nebol schvaľoval a podporoval. Musíme preto dobromyseľných kritikov poprosiť, aby vec posudzovali v súvislosti s pomermi vtedajšími, a nie neskoršími. Starostlivosť o vysokoškolskú mládež bola vtedy rozdelená celkom inak ako po vojne a asi šesťročné skúsenosti s domovom ukázali hádam najpresvedčivejšie, že táto časť zbierky bola naozaj vhodne a účelne použitá, i keď jej použitie posudzujeme z hľadiska vlastného poslania cirkvi.

(pokračovanie nabudúce)

PRÍHOVOR BORISA MIŠINU NA JEHO INŠTALÁCII DO ÚRADU SENIORA BRATISLAVSKÉHO SENIORÁTU VO VEĽKOM KOSTOLE 8. 11. 2008

Bratia a sestry,
dovoľte, aby som sa Vám prihovoril slovami 73. žalmu, veršom 28.: „Mňa blaží Božia blízkosť.“

Žalmista, prv než vyriekol tieto slová – s veľkým nadšením a túžbou sa pozerá na ľudí zo sveta, ktorí boli celkom inými ako on. Žalmista závidel chvastavým (3), bezbožným (3), pyšným, násilníkom (6), posmeškárom, zlomyseľným (8) a rúhajúcim sa Bohu (9). Čo im závidel? To, že ich netrápi svedomie, že sú neraz mocnými ľuďmi, ktorí hýbu osudmi iných, že sa majú dobre a cítia sa bezpeční. Žalmista by bol rád na ich mieste. A

povedal si: „Načo mi je čisté svedomie, keď nemôžem žiť tak ľahko a svojvoľne, ako bezbožní.“ Ale zároveň cíti, že sa bezbožným podobať nemôže. Ak by totiž vyznával ich hodnoty, spreneveril by sa „rodu Božích detí“ (15). A tak sa trápi: Vidí bezstarostnosť jedných, ale on sám nechce prísť o Božie požehnanie. Ako si s tým poradí?

Žalmista hovorí: „Vstúpil som do Božích svätých.“ (17) Tam, kde k človeku hovorí Boh v svojom slove, vidíme obzory pre mnohých neznáme. Žalmista tam pochopil, že životná cesta tých druhých, hoci možno ľahšia, bez svedomia, bez Božích prikázaní a bez hodnôt čestnos-

ti, korektnosti, spravodlivosti, odpustenia, pokory a lásky, že tá cesta sa dobre nekončí.

A tak tento Boží muž si sebakriticky hovorí: „Keď som túžil po ich spôsoboch a „osude“, bol som hlúpy a nevedomý; voči Tebe (Bože), bol som ako zvieratá.“ (22) Tento Boží muž je úžasne pokorný.

A pokorou pripravené srdce zrazu vidí hodnoty, ktoré bez Pána Boha nemožno dosiahnuť. Len v Božích svätyniach si vie oceniť, čo je to: byť s Bohom stále, cítiť Božiu ruku v svojej pravici (23) a mať poruke Božie rady. Znamená to aj prísť do iného cieľa ako bezbožní, nie do zahynutia, ale do Božej slávy (24). Žalmista nečaká, že týmto jeho obratom zmiznú jeho starosti a bieda tela i ducha. Ale jedno vie bezpečne: „Aj keď mi hynie telo i srdce, Boh mi je skalou srdca naveky a mojím údelom.“ (26)

A tak prichádza k vyznaniu: „Mňa blaží Božia blízkosť.“ V Bohu má jeho život i so svojimi trápeniami, odriekaním, chorobami i smrťou zmysel. Lebo sám Pán je jeho ochrancom a jeho životom. A žalmista končí odhodlaným predsavzatím, že on bude všetky Božie skutky zvestovať.

Bratia a sestry,

Vy a Vaše cirkevné zbory ste mi prejavili veľkú dôveru, keď ste ma svojimi hlasmi posunuli do zodpovednej úlohy seniora Bratislavského seniorátu. Veľmi si to vážim a nechcem sklamať Vašu dôveru. Nech mi v tom Pán cirkvi pomáha.

Podobne ako žalmista aj my žijeme vo svete, ktorý vyznáva rôzne hodnoty. Neraz sme aj my zmätení ako pisateľ 73. žalmu a ľahko sa na nás lepia klamlivé spôsoby aj túžby ľudí bez svedomia a bez rešpektu pred Písmom svätým a pred Pá-

nom Bohom. A aj preto sme dnes v tomto kostole, lebo:

1. Tu nás Pán Boh učí iným spôsobom, než aké má svet okolo nás a aké sa neraz, žiaľ, dostávajú aj do cirkvi. Preto prosím o Božiu pomoc, aby sme sa vedeli v pokore zriekať zlých vecí: ohovárania, pohodlnosti, zlosti, ľahostajnosti, nezáujmu o bratov a sestry, pýchy, svojvoľnosti, sebaaprečňovaniu a iných vlastností, ktoré sú síce bežné v tomto svete, ale majú byť cudzie Božím deťom.

2. Tu v kostole, v hľbaní nad Božím slovom, sa učme pokore: Nepovyšovaniu sa jedného nad druhého. Bráňme sa chladným zamestnanecko-úradníckym vzťahom, ktoré sú Pánovej cirkvi celkom cudzie. Ale napomáhajme k vzájomnému pochopeniu sa. Pamätajme, že sme jedno Telo Kristovo a že Pán Ježiš vari ani nedal iný príkaz učeníkom, okrem jedného: Aby sa vzájomne milovali, ako On miluje ich.

3. Tu prosme o Božiu pomoc v našej neľahkej službe. Každý máme iné hrivny a pracujeme na inom poste – ale nezabúdajme, že sme v jednom dome cirkvi a na jednej vinici Pánovej. Nech naše snahy môže Pán požehnať a priznávať sa k nim. A nech naša služba prináša pokoj, radosť a spasenie v Kristu mnohým ľuďom, ktorí nám Bohom boli zverení.

4. A myslíme na cieľ. Či to, čo konáme dnes, obstojí zajtra pred Pánom cirkvi a naším Sudcom. Vyvarujeme sa tak mnohým sklamaniam a nedorozumeniam.

Dnes s vďačnosťou ďakujem Pánu Bohu aj ja: Viedol ma rôznymi cestami. Ďakujem Mu za veriacich a zodpovedných rodičov, ktorých som dostal. Som rád, že je tu dnes aj moja maminka a moja najstaršia sestra.

Pánu Bohu ďakujem za moju rodinu: Dal mi milovanú manželku, ktorá ma verne sprevádza nielen v rodine, ale aj v mojej službe: či to bol Liptov, či Zemplín, alebo Bratislava. Vždy bola ochotná vzdať sa svojich pozícií v zamestnaní a na novom mieste začínať zase odznova. Som za ňu vďačný. Pán Boh mi dal aj synov s ich blízkymi, ktorí pri mne vždy stáli. Celá rodina ma v mojej službe podopiera, je mojou radosťou a poskytuje mi cenné zázemie.

Ďakujem Pánu Bohu za cirkevné zbory v Záriečí, kde som vyrástol, za Dovaľovo a Soľ, kde som pôsobil a za Bratislavu, kde som už vyše 10 rokov. Všade som sa niečomu naučil a všade som nachádzal mnohých verných vyznáčov Pánových a priateľov ochotných znášať aj moje nedostatky.

Urobím všetko, čo je v mojich silách, aby vzťahy lásky a porozumenia, tolerance a čestnosti mali medzi nami vždy

zelenú. A aby červenú dostala nepravda, nečestnosť, svetské spôsoby a neúcta k ľuďom i hodnotám Božieho kráľovstva.

Teším sa na spoluprácu so sestrou seniorálnou dozorkyňou, so seniorálnym presbyterstvom, ako aj s jednotlivými cirkevnými zbormi a ich predsedníctvami – i na spoluprácu s bratmi biskupmi a ich spolupracovníkmi.

Na záver ďakujem všetkým Vám, ktorí ste prišli na túto slávnosť. Ďakujem bratovi biskupovi Milanovi Krivdovi za jeho dnešnú službu, ďakujem nášmu domácejmu cirkevnému zboru v Bratislave za prípravu tejto slávnosti, ďakujem oltárnym bratom za ich službu, ďakujem bratovi kantorovi, ako aj spevokolom i mládežníckej kapele za ich príspevok, ďakujem sestre kostolníčke a ostatným spolupracovníkom. Prosím o Vaše pravidelné príhovorné modlitby nielen za mňa, ale i za službu všetkých pracovníkov v cirkvi.

Nech Božia blízkosť – nás, naše rodiny, Bratislavský seniorát, celú cirkev i mnohých ďalších – blaží dnes i zajtra, ale aj naveky v nebesiach. Amen.

Boris Mišina
zborový farár – senior

PREDSTAVUJEME VÁM BARBORU VONTORČIKOVÚ, kaplátku Bratislavského seniorátu ECAV

Po skončení ročnej kaplánskej služby v Cirkevnom zbore ECAV Modra, nastúpila 15. 8. 2008 do nášho cirkevného zboru na miesto seniorálnej kapláanky sestra PhDr. et Mgr. Barbora Vontorčíková (B.V.). V nasledujúcom rozhovore Vám priblížime jej cestu teologicky a ordinovanej služobníčky na Pánovej vinici.

1. Ako si sa ocitla na teologickej fakulte?

B.V.: Božím predivným zásahom, ktorý bol najprv skrytý, no postupne sa odhaľoval. Hlavne v posledných rokoch som si začala uvedomovať Pánovo milostivé vedenie v mojom živote. Prežívala som to podobne ako archeológ, ktorý postupne odкрýva svoj vytúžený objav a ten nabera stále viac reálne črty.

2. Čo pre Teba znamená duchovné povolanie?

B.V.: Proces, ako sa z „mám povinnosť a musím“, stalo oddané a ľúbezné, i keď stále ešte nesmelé, „chcem“. Už od detstva ma fascinovali kostoly, vôňa starých lavíc a atmosféra Služieb Božích, podobne aj návštevy biblických hodín so starou mamou. A asi nebudem sama, ak poviem, že už len lahodný zvuk zvonov ma privádzal k slzám. K povolaniu sa viaže aj jedna humorná príhoda. Ako štvorročná som bola so starou mamou na pohrebe, všade panovala smutná nálada, spievali sa pohrebné piesne, ľudia i moja stará mama plakali. Keď vkladali truhlu do zeme, povedala som starej mame ráznym važtianskym nárečím: „Neboj sa, stará mama, veď mu dajú rebrík a on vyjde...“.

3. Aké úskalia Ťa stretli na ceste Kristovej vyznávačky?

B.V.: Nenazvala by som to úskaliaми, ani skúškami, pretože som to dlhý čas takto nevnímala. Dlhو bolo pre mňa potrebnéšie to, čo mám v rukách, ako TEN, v KOHO rukách som, v KOHO som uverila. Napriek tomu si spomínam na niekoľko medzníkov, napr. z hodín náboženstva na základnej škole i z prípravy ku konfirmácii. Neskôr na gymnázium ma silne oslovilo svedectvo jednej katolíckej sestry, ktorá mi rozpovedala celý svoj život, ktorý nebol celý len o viere a o duchovných veciach, ale o mnohých každodenných zápasoch, ktorým je mladý človek bežne vystavený.

4. Ako reagovala Tvoja rodina na Tvoje rozhodnutie stať sa farárkou?

B.V.: Podporovali ma predovšetkým starí rodičia z oboch strán a vždy pri mne stáli, či už to boli moje prvé Služby Božie počas štúdia teológie alebo neskôr moja ordinácia a moje prvé Služby Božie po ordinácii. No rodičia dlho nevedeli prijať moje rozhodnutie, pretože vyrastali v časoch socialistickej ateizácie a viera im je v mnohom cudzia.

5. Kto Ti bol vzorom na ceste viery?

B.V.: Asi tak do osemnástich rokov mi v živote bolo vzorom všetko, len nie náš Pán Ježiš. Moje detstvo sa neustále krútilo okolo ľudovej hudby, krojov, ľudových zvykov a folklórnych vystúpení. Mojim vzorom mi vtedy boli hviezdy muzikantského neba folklóru. Skutočný a podstatný vzor prišiel až neskôr, nečakane. Od tohto zlomu mi ostali slová apoštola Pavla, ktorý mimo KRISTA všetko ostatné považoval za smeti. Aby to neznelo tak vznešene, mám aj konkrétne vzory, a to Dr. Martina Luthera a Matku Terezu z Kalkaty.

6. Spomínala si ľudovú hudbu. Čo ešte patrí k Tvojím záľubám?

B.V.: Okrem ľudovej hudby a zvykov, je mojím koníčkom obdobie včasného stredoveku.

7. Čo je Tvojím životným krédom?

B.V.: „Moja sila a pieseň je Hospodin, On sa mi stal záchranou.“ (Žalm 118, 14).

8. Aké boli Tvoje predstavy, keď sa blížilo Tvoje preloženie z Modry?

B.V.: Bol to pre mňa mesiac obáv, ale aj očakávaní. Obáv v zmysle, že ak sa dostanem ďaleko od Bratislavy, tak nebudem môcť byť blízko manžela, ktorý ešte študuje na Evanjelickej teologickej fakulte UK v Bratislave. Naopak očakávala som zmenu, nových ľudí, to, že spoznám novú časť Pánovej vinice.

9. S akými pocitmi si prichádzala do bratislavského cirkevného zboru?

B.V.: Plná očakávaní z nového, plná nádeje, avšak aj s miernou bážňou, pretože som nečakala, že sa dostanem na miesto seniorálnej kapláanky v Bratislavskom senioráte. Svoje poslanie od bratov biskupov

som však prijala s radosťou a pokorou ako vôľu Božiu.

10. Čo Tvoje prvé dni v Bratislave?

B.V.: Boli dosť uponáhľané, predsa to len bola pre mňa veľká zmena. Boli aj trochu nesmelé, ale verím, že dobrý Pán ma sem priviedol, že som tam, kde ma On chce mať. Napokon je to pre mňa druhý rok v službe, preto už mnohé veci vnímam inak, ako vlni, všetko je pre mňa radostnejšie, v mnohom som podrástla a osmelila sa.

11. Ako hodnotíš s krátkym odstupom času svoje pôsobenie u nás?

B.V.: To je ťažká otázka. Hodnotenie je skôr na Vašom posúdení, bratia a sestry. Určite je ešte mnoho vecí, na ktorých musím dlhodobo pracovať, aby som nebola akousi ustráchanou a nestíhajúcou myškou, ktorá často zabúda na bázeň a pokoru pre mnohé veci sveta, a tiež aj na radosť zo služby a života viery. Verím, bratia a sestry, že mi v tomto mojom snažení budete oporou.

Na záver pripájame vyznanie – i prosbu sestry kapláanky, ktorej ďakujeme za rozhovor a prajeme požehnanú službu.

„Nech dnes pokoj a mier kraľuje v tvojom vnútri. Dôveruj Bohu, že sa nachádzaš presne na tom mieste, kde by si mal byť. Nesmieš zabúdať na nekonečné možnosti, ktoré vyplývajú z tvojej viery. Použi vďaku, ktorej sa ti dostalo spolu s láskou. Buď spokojný, s vedomím, že nech sa deje čokoľvek, si Božie dieťa! Nechaj, aby Jeho prítomnosť viala až do tvojich kostí. A dovoľ svojej duši slobodne spievať, tancovať, chváliť a milovať. On je tu a teraz pre každého z nás, a zároveň chce pôsobiť v každom z nás. Dovoľme mu to!“

Pripravil **Martin Šefranko**
zborový farár

Od decembra 2003 je v Evanjelickom zborovom dome v Dúbravke nový oltárny obraz. Dielo Ing. arch. Janky Krivošovej, PhD., za spolupráce Ing. arch. Ziny Mihalčíkovej-Kramárovej, je darom bratislavským evanjelikom pri príležitosti výročia nedožitých deväťdesiatin (máj 2004) a pri 7. výročí úmrtia prof. Ing. arch. Eugena Kramára, Dr. h. c. – Svojou nevšednou koncepciou tento oltárny obraz pozýva k hlbšiemu zamysleniu.

Obrazu dominuje Svetlo. Jeho stred nevidieť, vidieť iba lúče. – Boh prebýva v neprístupnom svetle. „On jediný má nesmrteľnosť a prebýva v neprístupnom svetle, ktoré nikto z ľudí nevidel, ani nemôže vidieť. Jemu česť a večná moc.“ (1 Tim 6, 16)

Prebýva síce v neprístupnom svetle, ale sa prejavuje. Jeho dielom je celý vesmír, v ňom naša Zem a všetko, čo je na nej. – „Nebesa rozprávajú o sláve Božej a dielo Jeho rúk zvestuje obloha.“ (Ž 19, 2) – „V Jeho rukách sú hlbiny zeme, Jeho sú vrchov končiare. Jeho je more – On ho učinil; aj pevnina, čo Jeho ruky vytvorili.“ (Ž 95, 4 – 5)

On jediný má absolútne, nezávislé bytie, bytie, ktoré nie je od ničoho a nikoho odvodené. Všetko ostatné, čo je, pochádza od Neho, je v každej chvíli od Neho závislé. – „Ním žijeme, hýbeme sa a trváme.“ (Sk 17, 28)

Jeho absolútnosť, nekonečnosť, večnosť, nezávislosť vzbudzuje v nás bázeň, zbožnú úctu. Tajomstvo Jeho bytia je také veľké a nadradené, že sa nemôže vmestiť do nášho obmedzeného myšlienkového sveta. – „Skôr, ako sa vrchy zrodili, ako boli utvorené zem a svet, Ty si Boh od

vekov až naveky.“ ... „V Tvojich očiach je tisíc rokov ako včerajší deň, keď sa pomínul, a ako nočná stráž.“ (Ž 90, 2.4) – „Žasnem nad Tvojím poznaním, je priveľoko, nedosiahnem ho.“ (Ž 139, 6)

On drží našu Zem vo svojich rukách. Sú to múdre a láskavé ruky. Kto vie citlivo pozeráť a vnímať, stretá sa na každom kroku s prejavmi Jeho múdrosti a lásky. Čím ďalej postupuje veda v odhaľovaní tajomstiev prírody, tým viac žasneme nad krásou, dômyselnosťou, účelnosťou, precíznosťou toho, ako Stvoriteľ vystrojil našu Zem. – Žalm 104 je jedným z poetických prejavov nadšenia nad Jeho dielom. – Nezabudnuteľné sú Ježišove slová o poľných ľaliách: „Ani Šalamún v celej svojej sláve neoblekal sa tak ako jedna z nich.“ (Mt 6, 28 – 29)

On drží našu Zem vo svojich rukách. Rovnako aj celý vesmír. Gravitáciou a ostatnými prírodnými zákonmi udržuje všetko v neprestajnom pohybe a zároveň v takom poriadku, aký si sám praje. Bez Neho ako večného stredobodu by sa všetko rozpadlo. Bez Neho by sa kozmos premenil na chaos. Bez Neho sa kozmos (= zmysluplný svet) mení na chaos aj v ľudskom živote. Len On, Večný stred, môže dať každému človeku plnú integritu.

Dôležité miesto na tomto obraze patrí našej Zemi. Koperník nás síce naučil pokornej myšlienke, že nie sme geometrickým stredom slnečnej sústavy, ale to nič nemení na skutočnosti, že Zemi prislúcha v doteraz známom vesmíre jedinečné miesto. A jedinečné miesto na Zemi prislúcha človeku. Kto si to uvedomí, nevychádza z úžasu. „Keď hľadím na Tvoje nebesá, na dielo Tvojich prstov, na mesiac

a hviezdy, ktoré si upevnil: Čo je človek, že naňho pamätáš? A čo syn človečí, že sa ho ujímaš?“ (Ž 8, 4 – 5)

Perute sú symbolom Božej ochrany a starostlivosti. On chráni a stará sa o skupiny ľudí i o jednotlivcov. – „Lebo Hospodinovým podielom je Jeho národ, Jákob je Jeho údelným vlastníctvom. Našiel ho v puste krajine, kde nevzhľadná divočina vyje, ujal sa ho, staral sa oň, chránil si ho sťa zrenicu oka. Ako orol bdie nad svojim hniezdom a krúži nad svojimi orlíčatmi, tak rozostiera svoje krídla a berie ho, nesie ho na svojej peruti.“ (5M 32, 9 – 11) – „Perutou svojou prikryje ťa, a nájdeš útočisko pod Jeho krídlami; Jeho vernosť je štítom a pavézou.“ (Ž 91, 4) – Len sa zamyslime nad svojim životom. Koľkokrát nás niesol na svojich perutiach, keď nás opúšťali sily a už sme nevládali ďalej! Koľkokrát sme našli útočisko pod Jeho krídlami, keď sme sa ocitli v ohrození! – Obrazom krídel, perutí nás pozýva k sebe náš Pán a Spasiteľ Ježiš Kristus; musí, žiaľ, konštatovať časté odmietanie: „Koľko ráz som chcel zhromaždiť tvoje deti (Jeruzalem), ako si sliepka zhromažďuje kuriatka pod krídla, a nechceli ste.“ (Mt 23, 37)

Tri kríže na Golgote neboli jediné. Stovky a tisícky ľudí v staroveku tak popravovali. Jediný z tých krížov je v lúčoch, ktoré vychádzajú z neprístupného svetla. Jediný z nich prináša svetlo záchrany, odpustenia, pokoja, nového života. – „On niesol naše choroby, vzal na seba naše bolesti. My sme sa nazdali, že je zasiahnutý, Bohom bitý a strápený. Ale on bol prebodnutý pre naše priestupky, zmučený pre naše nepravosti. On znášal trest za náš pokoj, jeho jazvami sa nám dostalo uzdravenia. My všetci sme blúdili ako ovce, všetci sme chodili vlastnou cestou. Hospodin spôsobil, aby ho zasiahla

nepravosť všetkých nás.“ (Iz 53, 4 – 6)

Iba oči viery vidia toto svetlo. Bez viery sa Kristov kríž javí ako škandalózne pohoršenie. – „Slovo o kríži je totiž bláznovstvom tým, čo hynú, ale nám, ktorí dosahujeme spasenie, je mocou Božou.“ ... „Veď Božie bláznovstvo je múdrejšie ako ľudia a Božia slabosť silnejšia ako ľudia.“ (1 K 1, 18, 25)

Kto prijal ako prvý to svetlo záchrany, čo vychádza z kríža? Kajúci zločinec, ktorý zomieral vedľa Spasiteľa. Ten zločinec ukázal na seba, čo ukrižovaný Kristus môže a chce darovať každému. – „A jeden zo zločincov, ktorí tam viseli, sa Mu rúhal a hovoril: Či ty nie si Kristus? Zachráň seba i nás! Ale druhý ho zahriakol: Ani ty sa nebojíš Boha, hoci si takisto odsúdený? A my spravodlivo, lebo dostávame zaslúžený trest za to, čo sme spáchali, ale Tento neurobil nič zlé. Potom povedal: Ježiš, rozpomeň sa na mňa, keď prídeš do svojho kráľovstva. Ježiš mu odpovedal: Amen, hovorím ti: Dnes budeš so mnou v raji.“ (L 23, 39 – 43)

Príchodom Ježiša Krista na svet a jeho dielom vykúpenia sa začína nový vek. Na obraze vidieť prechod z noci do dňa. Ranné zore jasne naznačujú nástup nového dňa, nového veku. Nový deň je darom, no súčasne výzvou. Nový deň nám pripomína: Staň sa fakticky tým, čím ťa Boh urobil, keď ti v Kristovi daroval odpustenie, ospravedlnenie. – „Noc pokročila a deň sa priblížil. Vyzlečme teda skutky tmy a oblečme si výzbroj svetla. Kráčajme slušne ako vo dne, nie v obžerstve a opilstve, nie v smilstve a bezuzdnosti, nie vo svároch a závisti. Ale oblečte sa v Pána Ježiša Krista a o telo sa nestarajte tak, aby sa v ňom prebúdžali zlé žiadosti.“ (R 13, 12 – 14) – „Ak je niekto v Kristovi, je novým stvorením. Staré veci pominuli, hľa, nastali nové.“ (2 K 5, 17)

Ako môžeme uskutočniť tú veľkú premenu? Ako sa z človeka, ktorému Pán Boh daroval veľké odpustenie, môže stať fakticky nová bytosť, nové stvorenie? Aj k tomu potrebujeme pomoc od Pána Boha. On nám ju dáva, keď nám posiela Ducha Svätého. – „Duch prichádza na pomoc našej slabosti. Veď nevieme, za čo sa máme modliť, ako sa patrí. Ale sám Duch prihovára sa za nás nevysloviteľnými vzdychmi.“ (R 8, 26) – „Ovocie Ducha je láska, radosť, pokoj, zhovievavosť, láskavosť,

dobrotivosť, vernosť, miernosť, sebaovládanie.“ (G 5, 22)

Húf tých, ktorí sa z tmavej noci dali pozvať do nového dňa, ľudia, ktorých na obraze vidíme pod Kristovým krížom, všetci tí, pre ktorých je dodnes kríž symbolom prijatej Božej lásky a symbolom ochoty nasledovať Krista – tí tvoria cirkev. Cirkev, ktorá napriek všetkým rozdielom jednotlivých členov tvorí organické spoločenstvo. – „Nie je ani Žid, ani Grék, nie je ani otrok, ani slobodný, nie je ani muž, ani žena, lebo všetci ste jedno v Kristovi Ježišovi.“ (G 3, 28) – Do tohto svetla sú pozvaní aj tí, čo zatiaľ ostávajú v oblasti tmy. Zo starého veku sú pozvaní do novej budúcnosti.

Kam ide ten zástup, čo nasleduje Krista? Tam, kam ide Kristus. Cez smrť, cez vzkriesenie do večnosti, a to znamená: k zmysluplnému vyvrcholeniu života. – „Kristus bol vzkriesený z mŕtvych ako prvotina tých, čo zomreli.“ ... „Ako v Adamovi všetci zomierajú, tak aj v Kristovi budú všetci oživení.“ (1 K 15, 20.22)

Toto je pár myšlienok, ktoré nám prídu na um, keď sa meditatívne zahľadíme na oltárny obraz Janky Krivošovej.

Prvé vety z každého z troch článkov Všeobecnej viery kresťanskej, výrazne napísané na obraze, nás upozorňujú na celý obsah tohto vyznania. Pri každom pohľade naň by sme sa mali postupne zamýšľať nad niektorou z tých veľkých myšlienok, ktoré svojim umeleckým stvárnením chcú vniknúť hlboko do našich bytostí, a tak nás formovať. Obraz sa volá CREDO, Verím. Toto slovo, „Verím“, by malo byť našou odpoveďou pri každej myšlienke, ktorú v nás tento obraz evokuje.

Ján Grešo
zborový farár

EVANJELICKÝ FARÁR Dr. JÚLIUS CIBULKA (13. 11. 1908 – 19. 4. 1985), veľká osobnosť našej cirkvi a nášho cirkevného zboru v dvadsiatom storočí

V roku 1953 „vlastenci v našej cirkvi“ (tak si hovorili farári, ale aj laici, ktorí spolupracovali s komunistickou mocou – väčšinou za rôzne materiálne výhody) za pomoci štátnych úradov odstavili z pozície bratislavského farára Dr. Júliusa Cibulku. V našom cirkevnom zbore slúžil brat Cibulka od r. 1947 šesť rokov. Za ten čas si získal srdcia väčšiny svojich cirkevníkov. Bol znamenitým kazateľom a žil hlboko mravným životom, ktorým ovplyvňoval životy ľudí možno ešte viac ako svojimi kázňami. Sám viem z rozprávania niektorých našich cirkevníkov, že Dr. Cibulka musel byť výborným rétorom. Dodnes sa medzi nimi traduje, že keď na Veľký Piatok kázal v preplnenom Veľkom kostole na Panenskej ulici, bolo tak ticho, že bolo počuť „bzučať muchy“.

Cirkevná aj svetská vrchnosť zo strachu, aby sa tisíce Bratislavčanov nepostavili za neho, ponúkli mu miesto farára v Háji, v cirkevnom zbore v Turci, ktorý už mal svojho martýra – Pavla Uhorskaia. Dr. Cibulka túto svoju novú pozíciu opísal týmito slovami:

Nepripadalo mi ani natoľko ťažkým zameniť bratislavské mestské poslucháčstvo za dedinčanov, i keď žiadalo sa čosi prispôbiť v podaní myšlienok, a najmä prejsť od náboženskej filozofie k vlastnej zvesti evanjelia, aplikovanej na život, čo bolo pre mňa ako služobníka Božieho slova len výhodou a umožnilo mi zakotviť v kazateľskom poslaní pevne v evanjeliu. Ono sa stalo ako studnica krištáľovej živej vody zdrojom

mojich kázní. Sám som cítil po každej takej kázni občerstvenie vlastnej duše a verím, že práve týmto som sa priblížil k početným srdciam svojich poslucháčov.

Kto bol vlastne tento muž? Dnes o ňom temer nič nevieme a pritom jeho postoje a činy hlavne v päťdesiatych a šesťdesiatych rokoch minulého storočia svedčia o tom, že mu patrí miesto medzi významnými mužmi našej cirkvi.

Narodil sa v roku 1908 v Pukanci. Po ukončení teologického štúdia pôsobil ako kaplán a farár v Trenčianskych Stankovciach, na Myjave, potom v Bratislave, v Háji a napokon v Limbachu. O tom, aký bol jeho život, vydáva najlepšie svedectvo jeho autobiografické dielo Klamný úsvit, v ktorom opisuje snahy o nápravu cirkvi v roku 1968, a to na pozadí svojho života a práce, ktorú konal v cirkevných zboroch.

Žiaľ, dodnes je toto jeho dielo iba v rukopise.

Vieme o ňom, že ŠTB mala eminentný záujem o spoluprácu s ním a pod rôznymi zámienkami sa ho snažila získať za svojho agenta. Na rozdiel od cca 120 svojich kolegov, ktorí napokon tomuto eštebáckemu „mámeniu“ podľahli a z rôznych dôvodov sa upísali na spoluprácu, Dr. Július Cibulka tak nikdy neurobil a svoj charakter nepošpinil. Jeho priatelia, ktorí ho dobre poznali, chceli, aby po smrti gen. biskupa Jána Chabadu sa stal jeho nástupcom. Žiaľ, v dobe „normalizácie“ nebolo možné o niečom takom ani snívať. Celý život bol činným človekom. Počas účinkovania na

Myjave vybudoval Krmanov dom lásky, zasadil sa o to, aby myjavskí robotníci už za prvej republiky mali pravidelnú lekársku starostlivosť a pre Myjavu vybavil otvorenie gymnázia.

V roku 1955 čelil Dr. Cibulka žalobe krajského tajomníka v Žiline (v dobe komunizmu to boli ľudia, ktorí z príkazu komunistickej strany kontrolovali činnosť cirkvi) nejakého Urbana, ktorú tento človek proti nemu vzniesol v štyroch bodoch, ktorá viac ako čokoľvek iné vystihuje absurdnosť vtedajšej doby, primitívnosť a nevyberanosť prostriedkov, ktorých nepriatelia cirkvi boli schopní. No práve na základe takýchto obvinení často zatvárali ľudí na dlhé roky do väzenia. Na ilustráciu tieto obvinenia uvádzam v plnom znení.

1. Na kňazských konferenciách zastráujete svojich kolegov, aby sa nezapájali do boja za mier.

2. Usilujete sa aj kňazov Liptov-

sko-oravského seniorátu presvedčiť, aby sa vzdali kladného postoja k ľudovodemokratickému zriadeniu.

3. JRD v Háji Vám kladie za vinu uhynutie 46 ošipaných.

4. Dávate nepokryte najavo svoj odpor k občianskym úlohám a povinnostiam pri budovaní našej novej spoločnosti.

Bolo veľkým šťastím pre Dr. Cibulku, že sa dokázal brilantne brániť a jeho vplyv bol taký veľký, že sa ho eštebáci napokon nikdy neodvážili zavrieť do väznice. Napriek tomu však v živote musel zniesť mnoho ústrkov.

Vlastný životopis

Ako odpoveď na žalobu napísal Dr. Július Cibulka krajskému tajomníkovi v Žiline dňa 15. 10. 1955 vlastný životopis. Urobil tak veľmi emotívnym spôsobom. Hodno z neho zacitovať, aby sme si mohli uvedomiť, čo formovalo jeho život a z akého základu vychádzali aj myšlienky v jeho kázňovej tvorbe:

Je mi vytýkané všeobecné odťahovanie sa od občianskych úloh. Od začiatku svojho pôsobenia v Háji sledujem so záujmom prácu v JRD. Ťažko mi však preukázať skúseným roľníkom, odborníkom vo svojom povolaní, nejakú lapidárnejšiu službu, ktorá by sama svedčila o mojej ochote voči nim. A pokiaľ ide o upevňovanie pracovnej morálky, neprestávam zdôrazňovať, že Božie požehnanie môže očakávať len ten, kto poctivo a usilovne pracuje...

Nechcem však nijako zakrývať som postoj k politike, ktorá mi je cudzou od prapočiatku. Nikdy som nebol členom žiadnej politickej strany, nie je nič nového, že sa politického života stránil. A nie je nič nového ani to, ak mi túto moju politickú zdržanlivosť niekto zazlieva. Už aj za prvej republiky dostalo sa mi výčitiek, že sa

nezúčastňujem politického boja a nedávam svoj vplyv do služieb niektorej politickej strany. Pri voľbách v roku 1946 bol som zase priamo obvinený, že som zapríčinil víťazstvo komunistickej strany na Myjave, lebo som odmietol bojovať proti nej na strane demokratov...

Nuž i dnes z tohto môjho postoja vyznieva výčitka, že sa stránim občianskych povinností. Mám však zato, že i ako kňaz konám dobrú službu pre spoločné úlohy v štátnom a občianskom živote, ak vplývam svojou prácou, svojím slovom na charakter našo ľud. Lebo nie vždy na tom záleží, koľkí kde pracujú, ale často omnoho viac na tom, akí sú ľudia, ktorým bola zverená nejaká úloha. Bez poctivých, charakterných, svedomitých ľudí nemožno uskutočňovať ďalekosiahle plány, nemožno sa s nádejou dívať do budúcnosti.....

Mojím sudcom je Boh, v ktorého nielen verím, ale ktorého i cítim pri sebe a v celom tom úžasnom, múdrom a cieľu primerane vystrojenom diele stvorenia. Ale ochotný som kedykoľvek postaviť sa i pred súd ľudu, medzi ktorým som pracoval, či ide o roľnícky ľud v Trenčianskej župe, či o robotníctvo z Myjavy, kde som účinkoval 12 rokov, či o robotníctvo a inteligenciu v Bratislave, pokiaľ prišli do nejakého styku so mnou...

Záujmy robotníctva som hájil a boril sa za ne vtedy, keď to ešte nebolo módou, keď sa tým nezískavali výhody, ale keď to vyvolávalo neľúbosť a hnev ich zamestnávateľov. Na Myjave som sa neraz zasadil o prijatie robotníka do práce. Vynútil som na majiteľoch továrne, aby zriadili lekársku ambulanciu pre robotníkov s osobitným závodným lekárom. A keď sa úradné miesta vyhovárali, že nemajú lekára, neustal som chodiť a hľadať dotiaľ, kým sa vec prajne nevyriešila...

Pričinil som sa o likvidovanie človeka

nedôstojnej Žobroty zriadením ústavu pre starcov a pre siroty, ktorý ústav som za niekoľko rokov bezplatne spravoval a staral sa o zaopatrenie okolo 50 chovancov. Založil som na Myjave gymnázium, aby mohli študovať i deti chudobných kopaničiarskych robotníkov a maloroľníkov. Voľný čas venoval som sociologickému štúdiu, v ktorom som osobitnú pozornosť venoval príčinám emigrácie ako významného činiteľa depopulácie slovenských a nemeckých evanjelikov. Práca bola vždy náplňou môjho života. Mrhanie času jalovou prázdnotou života považujem za hriech, za previnenie sa proti Bohu a proti ľudskej spoločnosti...

Podmienky šťastia a pokoja nosí človek v sebe. Nieкто nevie byť šťastným ani pri tých najvýhodnejších podmienkach vonkajších pomerov. Bude vždy so všetkým nespokojný, lebo tú nespokojnosť má v sebe. Dať teda človeku základňu na vyrovnaný, mravný, znášavlivý a radostnou spokojnosťou preniknutý život, to má byť môj príspevok v snahe o nový, zdravší a šťastnejší život človeka.

Záver

Aj po rokoch je z týchto slov zrejmé, že máme pred sebou osobnosť, ktorá konala svoj kňazský úrad s plnou vervou a nasadením. Nepochybne snaha Štb získať ho za spolupracovníka vyplýva z toho, že keby mali na svojej strane človeka takýchto kvalít a rozhľadu, určite by sa im podarilo rozvrátiť život cirkvi oveľa rýchlejšie. Ako však vyplýva z jeho odpovede, Dr. Cibulka proti komunistom nebojoval. Svojím evanjelicko-kresťanským presvedčením však bol na úplne opačnej strane, čo samozrejme eštebáci dobre vedeli.

Žiaľ, nie je možné opísať celý jeho život. Hlavne práca, ktorú konal pri obrodných snahách v roku 1968 by si

zaslúžila osobitnú pozornosť. V apríli v roku 1968 sa asi 20 farári stretli na Čertovici na chate vtedajšieho breznianskeho farára Mateja Taslera. Títo muži sa postavili do čela snáh o duchovnú obnovu našej evanjelickej cirkvi. Ale po ruskej okupácii a po nástupe „normalizácie“ ich snahy boli umlčané. Neskôr ich naši „cirkevní normalizátori“ nazvali „čertmi z Čertovice.“ A práve títo „čertovičiari“ považovali Dr. Júliusa Cibulku za svojho lídra.

Veľmi pozoruhodné sú jeho kázne, ktoré aj dnes dýchajú odvahou a sú dôkazom jeho vzdelania a erudície. Verím, že sa raz dočkáme zbierky jeho kázni a hlavne, že bude môcť vyjsť jeho Klamný úsvit, dielo, ktoré veľmi výstižne mapuje život v našej cirkvi v prvých dvadsiatich rokoch komunizmu od roku 1948 do roku 1968.

V roku 1972 musel – po odobratí štátneho súhlasu – núteno odísť do dôchod-

ku. 19. apríla 1985 po dlhotrvajúcom zápase s ťažkou chorobou dokonal.

V čase, keď odchádzal z tohto sveta, sa zdalo, že doba „temná“ potrvá ešte veľmi dlho. Napokon to už tak dlho ani netrvalo. Určite aj vďaka ľuďom, ako bol Dr. Július Cibulka, ktorý svojím charakterom a nebojácnosťou pomáhal rozlepťavať zlo a lož, ktoré používali vtedajší mocipáni na udržanie svojej moci. Jeho odkaz je v tom, aby sme žili v pravde, Božej láske a konali v súlade s Božou vôľou. To bola a je najlepšia záruka, že nepríde k recidíve nijakej totality, ktorá pokrivila charakter celej spoločnosti do takej miery, že o hrdinoch viery, ktorí nesklonili svoj chrbát pred komunistickou mocou, sa dozvedáme bezmála až po dvadsiatich rokoch.

Michal Zajden

predsedaajúci zborový farár

POĎAKOVANIE ZA LÁSKU. BOŽIU AJ ĽUDSKÚ...

Tma ako v rohu, taká sa len tak niekde nevidí. Otváram okno na kúpeľni, aby som sa prizrela lepšie. Nebo možno len vytušiť, je zamračené. Okolo počuť les. Šumí. Je koniec októbra, žlté

a červené lístie sa farbí dohneda, padá na zem a prikrýva ju ako perina. Stále popŕcha. Včera sme prišli, večer bolo spoločenstvo, dnes dopoludnia takisto a popoludní prechádzka na Červený kameň. Celý deň bolo sychravo a nostalgia jesene sa stále neskončila. Netušila som, či je to jemný dážď, a či je to hmla, ktorá sa dala krájať. Hmla, kryštáliky dažďa, teraz tma ako v rohu. Deti ticho odľúkajú na posteliach na poschodí a všetko vonia drevom. Otváram Bibliu a čítam riadky, ktoré oslovili toľkých ľudí predtým mnou a majú moc prehovoriť aj ku mne. Akoby z nich sršal život v tých najrozmanitejších podobách. Reálny a

dnešný. Viem, že o pár krokov ďalej, len po chodníčku, trochu už primrznutom, by som sa prekĺzla medzi priateľov. Hovorila o Ježišovi Kristovi, o tom, akým človekom bol. Ako sa priblížil ku každému z nás celou svojou bytosťou, prišiel kvôli nám na tento svet, ukázal nám, ako milovať, ako odpúšťať, ako plakať a smiať sa, ako byť priateľom s ľuďmi, ako byť rodinou, pokorný, a predsa odvážny, celým srdcom milujúci svojho Otca... Svojím životom nám dal príklad hlbokkej ľudskosti a svätosti: nedosiahnuteľné méty. Učíme sa ich žiť po celý život, aj tak nikdy nebudeme ako On. Napriek tomu sa však o to pokúšame, učíme sa padať a vstávať vo vzťahoch, v spoločenstve, v rodinách, s priateľmi, byť si nablízku a prejsť ponad všetky sklamania a bolesti, smiech a plač všedných dní. Je to zápas – o život.

Mosty, chceme budovať mosty. A preto sme dnes, hoci je všade tma a popícha, v Častej, na víkendovom stretnutí Univerzitného pastoračného centra-Mosty. Rozprávame sa okolo stola, pri Biblii, cestou na hrad Červený kameň, pri raňajkách, obede a večeri, na izbách pred spánkom, po prebudení. Sme spolu dva dni ďaleko od všedných dní.

Zhasínam svetlo a zaspávam.

Ráno nás budia deti. Je mi jasné, že všetci bezdetní ešte sladko odľukujú vo svojich posteliach. Je jedno, či sú to inžinieri a magistri, študenti či pracujúci, manželia či slobodní, jednoducho – bezdetní ešte spia. Otváram dvere na chatke a vidím prvé lúče Slnka. Konečne! Všade je bielo... Mráz si posadal na stebľá trávy, na lístky stromov, aj na drevené schody. Obliekam deti do nepremokavých nohavíc, vetroviiek, gumákov a vypúšťam ich do bezpečia areálu Prameň, ktorý patrí

Detskej misii. Zobúdzajú spachtošov. Dopoludnia ešte spoločné trávenie času, rozhovory, hľadanie odpovedí, piesne a modlitby... A popoludní už len, „Ahoj, uvidíme sa čoskoro.“

Spoločenstvo ľudí, ktorí patria Kristovi, je ako pavučina. Keď sa pretrhne, treba ho zaštopkať. To však chce úsilie, zapálenie, vytrvalosť... A preto chceme bojovať o spoločenstvo. Nie je to jednoduché, ale dá sa to. Veríme tomu a sme presvedčení, že jedine láskou, vzťahmi s ľuďmi a odpustením môžeme žiť naozaj naplno. Jedine láskou. Jedine Kristom a milosťou.

Dnes, keď píšem tento článok, je prvá adventná nedeľa a ja viem, že aj mesiac po víkendovom stretnutí to všetko platí: nie sme tu sami. Máme bratov a sestry, s ktorými môžeme rásť vo viere, povzbudzovať sa a byť si oporou. A to nie je málo. Nemusíme byť duchovní bezdomovci.

Deti spia, vonku je tma a mrholí. V tomto tichu premýšľam. O chvíľu vypnem počítač a prečítam si pár riadkov z Biblie. Som vďačná za ľudí, za každý deň v ich blízkosti a za lásku. Božiu aj ľudskú. Stavajme teda Mosty...

Dagmar Mozolová
dobrovoľná spolupracovníčka
v Univerzitnom
pastoračnom centre-Mosty

Nepovedz básňou šteklivé slovo.
Na to je privznešená.
Len city spytuj. Stále. Novo.
A voľ si pritom správne mená.

Nenazvi lásku hneď amóre,
pokým šíp nebol vystrelený.
Veď ani kvapka nie je more.
A prenáhliť sa nemá ceny.

Ukľudni srdce vhodným slovom,
čo siaha hore nad oblaky.
Pravda je ťažšia nad olovo.
No za ňu povedz slovo vďaky.

Danuša Obetková

VÍKENDOVÝ POBYT „STREDAJŠEJ MLÁDEŽE“ V JELKE

V piatok 23. októbra 2008 sa vo večerných hodinách v obci Jelka začali schádzať v priestoroch ubytovne Reformovanej kresťanskej cirkvi tomuto kraju neznáme individua. V kraji okolo Jelky sú to možno tváre neznáme, ale tu v Bratislave ich poznáme pod združujúcim názvom „stredajšia mládež“. A ako každý rok, aj tento sme sa vybrali stráviť spoločne víkend, naučiť sa niečo o sebe, o našich vzťahoch, o našom vzťahu k Bohu. Vlastne, o Božom vzťahu k nám.

To, ako sa Boh približuje nám, sa snažil priblížiť náš hosť Scott Boeser. Téma to bola dosť prekvapivá. Sme zvyknutí počúvať a rozmyšľať o tom, akí by sme mali byť, akí by sme naopak byť nemali, čo by sme mali robiť, čo by sme nemali robiť a čo Boh robí pre nás, ako nás miluje. Ale čo to vlastne znamená, že nás Boh miluje, si často nevieme naplno uvedomiť. Je to taká neuveriteľná skutočnosť, že sa až bojíme spoznávať Boha ako milujúceho „nápadníka“ plného lásky k nám. Nie je to len preto, že sme hriešni, ale sme aj zranení, a zranenia bolia. Nikto

nestojí o to, byť zranený ešte viac, a tak sa bránime. Bránime sa uveriť Bohu, že realita nie sú naše zranenia a pády, ale Jeho láska, Jeho stvoriteľská moc, Jeho zámer s nami. Pre väčšinu z nás to bol veľmi prekvapivý pohľad a priznávam, aj ťažko stráviteľný. Aby sme mohli viac porozumieť aj takémuto pohľadu na vzťah Boha k nám, po témach sme mali skupinky, na ktorých sme sa pokúšali odpovedať na otázky, ktoré z nich vyplynuli. Ale aj tak ostalo mnohé nedopovedané a stále máme o čom rozmyšľať.

Aj keď tri dni by na rozobratie všetkého, čo sme počuli nestačili, zažívali sme aj spoločenstvo pri jedle, oslavovanie Pána Boha spevom, aj hry. Boli sme si pozrieť aj krásny drevený mlyn, jeden z mála zachovaných a zrekonštruovaných slávnych mlynov na Dunaji. „Klasické“ hry ako mafia, tróny aj iné spoločenské hry mali veľký úspech v neskorých nočných hodinách. V dôsledku toho sme niektorí veľa nenaspali, ale aj tak sme sa v nedeľu popoludní vracali povzbudení a duchovne osviezení. Znova a znova môžem mať

radosť z Božej prítomnosti v mojom živote či už cez počuté slovo, či cez zážitok, akým je takto strávený víkend a spoloč-

nosť medzi nami. Ďakujem zboru za podporu našej mládeže.

Alica Kopcová

FOTO SPOMIENKY

Inštalácia brata seniora Borisa Mišinu vo Veľkom kostole.

Recepcia po inštalácii v Pálffyho paláci na Zámockej ulici.

Vianočný bazár otvorený ...

... v čase aj nečase!

*Na 75. výročí posvätenia Nového kostola
kázal brat generálny biskup Miloš Klátik, ...*

... vystúpil zborový spevokol ...

... aj naši najmenší bratia a sestry :)

*Slávnostná biblická hodina v Novom
kostole pri 75. výročí jeho posviacky*

BRATISLAVSKÝ JEZUITSKÝ A URŠULÍNSKY KOSTOL POSTAVILI EVANJELICI

(Zabudnuté výročia; tento článok je voľným prekladom článku brata farára Metzla, ktorý vyšiel v tohoročnej ročenke Karpaten-Deutsch Verein pod názvom Die Pressburger Jesuiten und Ursuliner – Kirche von Evangelischen erbaut.)

V Bratislave v tomto roku prichádzajú dve významné cirkevné jubileá, ktoré sa pravdepodobne vôbec nebudú oslavovať. Dnešný jezuitský kostol postavili a vysvätili evanjelici roku 1638, teda pred 370 rokmi. A o 20 rokov neskôr, teda pred 350 rokmi, v roku 1658, nasledoval dnešný uršulínsky kostol. V roku 1672 v časoch protireformácie boli evanjelikom oba tieto chrámy odobraté a pridelené obom katolíckym rádom. Bolo by vskutku znamením významného ekumenického pokroku, keby sa evanjelická a katolícka cirkev v Bratislave mohli zjednotiť na spoločných ďakovných oslavách. Prinieslo by to spomienky a pochopenie bolestnej histórie, plnej zmien.

Reformačný pohyb v Bratislave veľmi skoro zapustil korene. Ale keďže sa po bitke pri Moháči r. 1526 Bratislava stala

sídlom uhorského kráľa, snemu a prímasa katolíckej cirkvi Uhorska, nadhlo nebolo možné oficiálne založiť evanjelický zbor. Až roku 1606 magistrát ustanovil Andreasa Reussa za prvého evanjelického farára. Keď sedmohradské knieža Gabriel Bethlen r. 1619 obsadilo Bratislavu, 7. decembra 1619 pridelil Dóm sv. Martina evanjelikom ako najpočetnejšej konfesii v meste na odbavovanie evanjelických Služieb Božích. Po obsadení Bratislavy cisárskymi vojskami 7. mája 1621 bolo toto právo evanjelikom opäť odobraté. Od toho času museli Služby Božie odbavovať v súkromných domoch. Keďže nemali vyhliadku, že by im bol prisľúbený na používanie niektorý z existujúcich kostolov, začali sa usilovať o stavbu nového kostola.

16. júla v roku 1634 oznámili vedúci evanjelickí občania – traja farári, členovia rady a magistrátu, že dom vedľa radnice a magistrátu tzv. armprusterovský dom, v ktorom sa doteraz konali evanjelické Služby Božie, na náklady evanjelických mešťanov zrenovujú a vytvoria v ňom modlitebňu. Za stavbyvedúceho bol zvo-

lený člen mestskej rady a staviteľ Daniel Karner.

Reakcia katolíckej strany nenechala na seba dlho čakať. Za urážku majestátu na kráľovský rozkaz bol vedúci evanjelický farár Johann Jentsch z mesta vyhnaný. Tento zásah o celý rok stavbu zabrzdil.

Rok 1635 využili na financovanie stavby. Mestská pokladnica neprichádzala do úvahy, aby evanjelici nezadali zámienku, že škodia katolíckym mešťanom.

Duchovné odhodlanie občanov bolo také veľké, že sa očakávalo, že poskytnú väčšiu časť stavebných nákladov. Na zasadnutiach stavovského domu v Bratislave (Prešporku) sa zúčastňovali evanjelickí uhorskí magnáti a zasadali v ňom aj protestantskí šľachtici z dedičných rakúskych krajín. Aj z cudziny sa dala očakávať pomoc, a to zo Saska, z Brandenburska-Branniborska, z Falska a aj Švédi sa podieľali na financovaní.

Keď gróf Gašpar Iľesházy koncom roku 1635 daroval stavebné drevo a poskytol aj svoje bratislavské sídlo WEITENHOF na bohoslužobný účel, bolo všetko pripravené na výstavbu nového kostola. Napriek viacerým kráľovským zákazom bol 26. marca 1636 armprusterovský dom zbúraný a 19. mája na deň Svätej Trojice bol položený základný kameň novej stavby. Evanjelickí občania Bratislavy sa neustále stretali s odporom úradov tak, že sa znovu a znovu o povolenie obracali od kráľa k palatínovi a od neho znovu naspäť, a týmto spôsobom strácali čas na pokračovanie stavby. Smrťou kráľa Ferdinanda II. a arcibiskupa Pázmaňa mohli takmer štyri a pol mesiaca celkom nerušene pokračovať v stavebných prácach. Nakoniec im pomohol aj (stavovský) snem, zvolaný do Bratislavy (Prešporku) na september roku 1637, aby v stavbe nerušene pokračovali:

keďže sa touto stavbou na Bratislavu sústredila pozornosť celej ríše, vláda nechcela riskovať škandál. Palatín, za určitých podmienok, dovolil stavbu dokončiť.

18. decembra v roku 1638 mohol konečne bratislavský farár a senior Josua Wegelin radostne a šťastne predniesť ďakovnú kázeň pri dokončení stavby. Prvé slávnostné Služby Božie sa slúžili 20. a 21. decembra 1638. Senior Wegelin v reči, ktorá sa dodnes zachovala, odovzdal tento chrám, aby slúžil svojmu poslaniu a nazvali ho chrámom Svätej Trojice.

Hneď od počiatku bol tento kostol malý a nestačil pre svojich veriacich. Na základe rozličných sčítaní bolo v cirkevnom zbore v tej dobe 15-tisíc cirkevníkov. Každú nedeľu sa pre 4 – 5-tisíc návštevníkov odbavovali 4-krát Služby Božie v preplnenom kostole. Bolo nesmierne ťažké nájsť priestor pre slovenských a maďarských veriacich, aby si mohli odbaviť Služby Božie vo svojej materčine.

Hlavnou hnacou silou, aby bol postavený slovensko-maďarský kostol, bol mestský richtár Andreas Segner. Zdá sa, že aby sa vyhol podobným trampotám ako pri stavbe kostola Svätej Trojice, vo všetkej tichosti kúpil stavebný pozemok a neoznámil tento svoj úmysel ani kráľovskej komore, ani úradu palatína, iba až potom, keď bol kostol i s vežou hotový na ulici Windeseile (Veterná ulička). Okrem evanjelických občanov Bratislavy pomohli financovať túto stavbu aj niektoré rakúske mestá. Aby sa stavba nepreťahovala, nestáli o zahraničnú pomoc. Jeden mešťan daroval oltár, iný 3 zvony. Jednej búrkovej decembrovej noci Segner, s niekoľkými, jemu oddanými prívržencami vytiahli zvony do veže. A tak na Vianoce v roku 1658 sa po prvýkrát rozozvučali nad Bratislavou zvony z evanjelického kostola.

Odoberanie kostola sv. Trojice - dnes jezuitský.

Katolíci boli týmto načisto zaskočení. Pretože až 3. januára 1659 prišiel kráľovský zákaz, na ktorý evanjelici vôbec nereagovali. Na základe listu palatína Vešeléniho sa dostavila do Viedne delegácia pod Segnerovým vedením, nebola ale ku kráľovi pustená, ale uväznili ich kancelár Juraj Selépčeni. Prepustil ich až potom, čo sa zaviazali, že zvonenie zvonov sa zastaví.

Evanjeličkom opäť pomohol snem v Bratislave, zvolaný na 21. júla 1659. Palatín Vešeléní poprosil kráľa, ktorý sídlil na Hrade, aby predvolal a vypočul tú odmietnutú prešporskú delegáciu vo veci zvonov, ináč právom predložia zhromaždeným

*Die Wegnahme der ungarisch-stavischen Kirche.
Eine gleichzeitige Zeichnung.*

Odoberanie uršulínskeho kostola.

stavom, ba celému kresťanskému svetu svoje obvinenia, že ich vec nebola prerokovaná. Na to v liste z 29. septembra 1659 kráľ oznámil palatinovi, že zbor by mal do budúceho utorka dostať rozhodnutie, že kráľ poskytne príležitosť vyjadriť ľútosť nad neposlušnosťou a kráľ je ochotný deputáciu prijať a vypočuť. Touto audienciou sa kostol celkom vrátil evanjelikom do vlastníctva a aj zvony mohli opäť používať. A tak nastal 13-ročný rozkvet evanjelického cirkevného zboru v Bratislave.

Ale protireformácia sa už chystala na rozhodujúci úder. Politika cukru a medu prinútila väčšinu uhorských magnátov vrátiť sa do katolíckej cirkvi, čo malo za

následok rekatolizáciu aj ich roľníkov. Prechmaty Habsburgovcov viedli k sprisahaniu pod vedením palatína Vešeléného, bolo však odhalené a jeho vodcovia r. 1671 stáli. V Bratislave za vojenskej ochrany Franca Bonisa bol na trhovisku popravený fanatický 80-ročný „prorok“ Mikuláš Drábik, ktorý predpovedal blízky pád habsburskej monarchie.

To bol úvod k tragédii, ktorá sa udiala v r. 1672. 2. februára arcibiskup Juraj Selépeň, ako kráľovský miestodržiteľ, požiadal bratislavský mestský magistrát, aby mu vydal kľúče od evanjelických kostolov a školy. Deň predtým dal uväzniť hlásnika evanjelika Gašpara Bürglera. Keďže magistrát nevlastnil kľúče, nasledujúci deň bol celý zbor povolaný do radnice, ale bez úspechu. Celý týždeň trvali ťahanice medzi občanmi a úradníkmi, výsluchy a delegácie na oficiálne miesta.

Predovšetkým úrady žiadali, aby evanjelici predložili podklady, podľa ktorých vlastnili povolenia o stavby kostolov a školy. Občania však strážili kostoly a školu dňom a nocou. A keď jeden katolícky mestský radca si našiel zámienku a prišiel do školy, aby ju obsadil, obklopili ho najmä nahnevane ženy a vyhnali ho na ulicu. Na neustálu žiadosť o vydanie kľúčov odpovedali občania: „My ich nevydáme. Iba na písomný kráľovský príkaz.“ Ale kráľ sa na tom nechcel zúčastniť, pretože evanjelickým kniežatám monarchie nechcel dať žiadnu zámienku.

Po dlhých ťahaniciach 10. apríla, na Kvetnú nedeľu, prišlo z Viedne 6 stotín (rôt) vojska. Popoludní, keď evanjelici boli na Službách Božích, vstúpili do Bratislavy a obsadili všetky brány a námestia. Ani toto neprinútilo evanjelikov, aby im vydali kľúče. Následne na to bol zriadený v Trnave mimoriadny súd za predsedníctva

arcibiskupa, na ktorý predvolali na 27. mája okolo 320 bratislavských občanov. 13. júla boli bratislavskí evanjelici odsúdení na stratu mestských občianskych práv, všetkého majetku a na smrť.

Rozsudok smrti nebol vykonaný na žiadnom odsúdencovi. Ale väčšinu majetku evanjelikom odobrali a zbavili ich volebného práva. 18. júla napochodovali cisárski vojaci za skorého rána do starého mesta. Mestské brány boli zavreté. Keďže im evanjelici ani na dôraznú žiadosť, aby konečne vydali kľúče, nevyhoveli, boli dvere na evanjelickej škole preborené čakanmi, zo školy obsadili kostol Sväte Trojice a rovnako bol obsadený aj maďarsko-slovenský kostol. 4. augusta opustili štyria evanjelickí duchovní bez rozlúčky mesto. 9. septembra 1672 bol nemecký evanjelický kostol Svätej Trojice vysvätený za katolícky kostol Svätej Margaréty. Uršulínsky kostol bol – tak, ako je napísané na nápis nad vchodom – vysvätený za katolícky v roku 1676. Pri jednej návšteve Slovenska odslúžil tu pápež Ján Pavel II. jednu omšu.

Oba kostoly sú dôkazom zlej a bolestnej histórie, ktorá na stáročia zafažila a otráвила vzťahy medzi katolíckou a evanjelickou cirkvou. Od vojny a v povojnových časoch 20. storočia sa prinajmenšom v Nemecku konfesie priblížili a sú pripravené navzájom hovoriť a počúvať sa. Možno môže byť toto jubileum oboch týchto kostolov pozvaním na intenzívny rozhovor a vzájomné porozumenie.

Andreas Metzler
evanjelický farár a bratislavský rodák
Od roku 1946 však býva v Nemecku.

Preložil **Michal Zajden**
predsedajúci zborový farár.

O BOHATSTVE

Tichý, pokojný čas adventu rozbúrila jedovato zelený plátok. A v ňom aj odcitované texty Giovannioho Papiniho – jediného podpísaného autora spomedzi anonymov. Dokonalý výpočet spúšťa, ktorú v človeku spôsobí bohatstvo. Treba však čítať pozorne. Papini hneď v prvej vete vyslovuje identifikačný znak: „Kto je poznačený bohatstvom...“ Nuž, toto je podstata.

Ak by všetci bohatí ľudia boli infikovaní všetkým tým, čo vypočítava Papini, ako by sa potom dostal do Biblie starozmluvný Jozef, ekonóm, hospodár celého Egypta, pravá ruka faraóna? Vari bol chudobný? Ako by sme dokázali precítiť jeho lásku k tým nehodným, chudobným bratom a jeho odpúšťajúce milosrdenstvo, ak by bol poznačený bohatstvom?

A čo Ježišovo podobenstvo o človeku, ktorý usporiadal veľkú večeru a pozval priateľov, všetci sa vyhovorili, lebo jeden kúpil päť párov volov, druhý pole a tretí sa oženil? Vari boli všetci chudobní bezdomovci? A i tak svojho hostiteľa urazili a zatvrdili. Ten potom pozval zástupy chudoby. Ak by bol chudobný, mohol by hostiť toľkých?

A čo tak podobenstvo o hrivnách? Prečo asi sluhovi, ktorý hospodáril s piatimi hrivnami povedal jeho pán po návrate: „Správne, dobrý a verný sluha, nad málom si bol verný, nad mnohým ťa ustanovím. Vojdi v radosť svojho pána“? Bol vari poznačený bohatstvom? Spomeňte si len, ako pochodil ten, ktorý svoj talent zakopal.

Vráťme sa však do bližšej histórie.

Ako by bol Luther po svojom odvážnom čine dopadol, ak by ho nebol ochránil Friedrich III. Múdry, ktorý mu na tri roky poskytol úkryt na svojom hrade na War-

tburgu? Ak by Friedrich III. Múdry – nie náhodou ho takto nazvali – nebol bohatým, nemal panstvo, aj tento hrad, služobníctvo, nepodporoval Lukáša Cranacha a medzi nemeckými šľachticmi 16. storočia takú autoritu, že sa nebál postaviť pápežovi – najväčšej moci počínajúceho novoveku? Vari bohatstvo omámilo jeho srdce a dušu?

A čo náš gróf Juraj T. urzo? Ak by nebol bohatý, stal by sa palatínom – teda kráľovským miestodržiteľom? Ak by nemal Oravský hrad a nebol verným a presvedčeným evanjelikom, mohol by vari ochrániť Juraja Tranovského pred prenasledovaním, stavať v Bytči najkrajší renesančný palác a počúvať Juraja Lániho a r. 1610 spoluorganizovať Žilinskú synodu, ktorej jubileum si pripomenieme o dva roky? Bol by celý rod T. urzovcov vari tak výrazne prosperel reformácii, keby nemal na štúdiá vo Wittenbergu, na tlačenie kníh – Tranovského kancionála – na podporu kňazov?

Ak by Jakub Fugger spolu s Jurajom T. urzom nezaložili Banskú spoločnosť, vari by sa rozvinuli bane na strednom Slovensku, ktoré sa neskôr stali nielen pokladnicou, ale i vrcholom banskej techniky celej monarchie Márie Terézie? A bankár Fugger, ktorý požičiaval peniaze i svetským i cirkevným hodnostárom bol vari chorý mamonou, keď postavil v Augsburgu prvé sociálne mesto na svete – slávnu Fuggerei pre 150 chudobných, ktorí platili iba symbolické nájomné – jednu marku za rok? A to až do dnešných dní. Dodnes tam bývajú chudobní, nikto sa jeho odkazu nespreneveril.

A čo grófi Illesháziovci, podporovatelia

reformácie? Ak by reformačné učenie nebolo oslovilo bohatú šľachtu, vari by smeli chudobní nasledovať Luthera? Veď si spomeňte: „Cuius regio, eius religio“ – „Čia vláda, toho náboženstvo“.

Ak by bohatý gróf Zmeškal neposkytol svoje pozemky a svoju horu na stavbu dreveného artikulárneho kostola, vari by chudobní mali z čoho postaviť kostol v Leštínach?

Ak by bohatá rodina Ostrolúckych nepodporila Ľudovíta Štúra, odkiaľ by mal na to, aby sa stal poslancom Uhorského snemu za Zvolenskú župu?

Ešte mnoho významných príkladov by sa dalo uviesť z knihy Drahoslava Machalu Šľachtické rody, ktorí nasledovali svoje krédo šľachetnosť zaväzuje – ako uvádza sám autor.

A čo my dnes? Vari všetci chystáte svojím deťom a vnukom budúcnosť v čo najväčšej chudobe? Vari nechcete, aby mali perspektívu vzdelania, úspechu, aj šancu užívať techniky súčasnej doby? A dá sa to v chudobe? Pozrite, ako dopadajú tí, čo stratili vieru, nádej vo svoju lepšiu budúcnosť.

Lebo ide o toto: „Nemožno slúžiť Bohu aj mamone.“ Nemožno slúžiť. Toto je podstatné. Čítajte pozorne! Nemožno slúžiť.

Mamona berie srdce, zmysly, ciele. To je rozdiel. To vskutku nie je zmysel života.

Bohatstvo – tak ako oheň – je dobrý sluha, ale zlý pán. Vari iba oheň je zodpovedný za spálený dom, dedinu, či les?

Spravovať majetok je nadanie, veľmi podobné mnohým iným schopnostiam. Všetkých nás Pán Boh obdaril – a každého ináč. Avšak mať jasno, mať schopnosti, a vedieť, čo treba urobiť, aby sa majetok rozmnožil a priniesol úžitok iným, aj takým ako my mnohí, ktorí to nevedia, to je dar. Lebo my ostatní máme také isté možnosti, ba aj príležitosti, len schopnosti nemáme.

Žiaľ, sú medzi nami i takí, ktorí závidia a zlosťou sa zadúšajú až tak, že ubližujú.

A akože končí to podobenstvo v Matúšovom evanjeliu? Čo to bude s tým sluhom, čo svoj talent zakopal? Nuž toto: „Preto vezmite mu ten talent a dajte tomu, kto má desať talentov! Lebo každému, kto má, bude dané a bude mať hojne, ale tomu, kto nemá, aj čo má, bude odňaté.“ A potom nasleduje ešte jedna strašná veta, ktorú si (v Evanjeliu podľa Matúša 25, 30) môže každý prečítať sám.

Janka Krivošová
zborová presbyterka

DIAKONIA – SLUŽBA LÁSKY – SKRYTÁ SLUŽBA

*Neúnavne konajme dobro...
kým máme čas, robme
dobro všetkým, ale
najmä členom rodiny
veriacich.
Galatským 6, 9 – 10*

Prichádzajú Vianoce, čas lásky, obdarovania, čas rodinnej pohody, pokoja. Ľudia majú v tomto čase k sebe akosi bliž-

šie, sú ako sa hovorí, „namätko“. Každý rozmýšľa o tom, ako urobiť tomu druhému radosť, radosť deťom napokon i sebe. Škoda, že atmosféra alebo čaro radosti a lásky sa po sviatkoch obyčajne rozplynie a všetko opäť vstupuje do starých koľají.

Nám veriacim však Vianoce pripomínajú veľkú Božiu lásku, ktorá nám dala ten najväčší dar, keď Boh položil do betlehemských jasiel svojho Syna Pána Ježiša.

To je trvalý, nepominuteľný dar, dar spasenia. Preto môžeme hovoriť, že máme večné Vianoce. Môžeme mať stálu radosť z tohto dejinného faktu, keď zostúpila na Zem do tmy hriechu Láska. Ona rozjasnila svet, zažala a zažína srdcia ľudí odvtedy až dodnes. Táto Láska nás učila a stále učí konať dobro, rozdávať sa. Premieňať veľkú lásku na drobné. A o tom je i diakonia, o láske k blíznym, o službe blíznym, o konaní dobra.

Chcela by som v krátkosti predstaviť činnosť, resp. prácu zborovej diakonie. Nemá to byť hodnotenie, nebude to štatistika. Bude to pohľad do tejto práce „tichých na Zemi“, ktorá je konaná nenápadne, potichu. Naplňame touto činnosťou slová apoštola Pavla z listu Galatským zo 6. kapitoly. Týmito slovami sa riadi i naša zborová diakonia. Sme súčasťou veľkej Božej rodiny žijúcej v cirkvi, ktorá má povinnosť starať sa o svojich príslušníkov, teda „členov rodiny“. Aj náš cirkevný zbor v Bratislave pamätá na svojich. Na osamelých, opustených, chorých, starých bratov i sestry odkázaných na pomoc. V cirkevnom zbore fungujú tri zborové sestry, ktoré majú na starosti istý počet ľudí, ktorým sa venujú dlhodobo i krátkodobo. Striedame sa podľa možností a potrieb pri jednoduchých úkonoch.

Práca zborovej diakonie pozostáva z návštevných služieb, telefonických kontaktov, pomoci pri imobilných členoch v domovoch dôchodcov, z pomoci pri upratovaní v domácnosti, drobných nákupov do domácnosti, zo zabezpečovania liekov pre ťažko sa pohybujúcich a iné drobné služby vyplývajúce z bežných potrieb človeka. Sprostredkujeme pre našich bratov a sestry, odkázaných na pomoc, kontakty so zborovými farármi, ak si žiadajú návštevu do domácnosti alebo do nemocni-

Diakonia

ce na rozhovor, či prislúženie sviatosti Večere Pánovej. Popri hmotnej práci, tu opisanej, vedíme aj duchovne našich zverených spolubratov a spolusestry v ich osamelosti čítaním z Písma svätého či iných duchovných pomôcok, modlitbami.

Jedna zo sestier z výboru zborovej diakonie organizuje študentom bývajúcim v internáte Evanjelického domu starostlivosti na Partizánskej ulici brigády, ktoré pozostávajú z pomoci pri upratovaní a obstarávaní malých nákupov do domácnosti. Títo študenti sú viazaní dohodou o vykonávaní týchto prác pre zborovú diakoniou, aby mohli využiť zľavu za bývanie.

Návštevná služba je pravidelná, a to týždenná, mesačná a občasná. Ako si kto o ňu požiada. K tomu sa radia aj telefonické rozhovory, návštevy bez žiadania, o ktoré je tiež záujem. Iste je medzi nami aj viacero anonymných cirkevníkov, ktorí podobným spôsobom poslúžia svojim blíznym, blízkym či priateľom. Vďaka,

že sú aj takí. I takými malými službami, tichým pôsobením v cirkvi oslavujeme svojho Pána.

Bratislava-mesto je so svojimi štyrmi evanjelickými kostolmi rozlohou veľké územie, na ktorom žije mnoho členov nášho cirkevného zboru, ktorí potrebujú pomoc. Dobré vieme, že demografický vývoj u nás, podobne ako aj v iných okolitých krajinách, ukazuje, že starých ľudí bude stále viac pribúdať a požiadavky na pomoc pre nich sa budú stupňovať. Sme si vedomí toho, že ani súčasné požiadavky nevieme celkom uspokojiť, pretože nedisponujeme dostatočným počtom slúžiacich. Prosíme však Pána o nové posily, o nových odhodlaných nasledovníkov Pána Ježiša pre zborovú diakoniu. Veríme, že naše prosby budú vypočuté.

Mnohí členovia cirkevného zboru nachádzajúci sa v núdzi sa na nás obracajú s prosbou o poskytnutie opatrovateľskej služby. Žiaľ, týmto smerom zborová diakonia nie je orientovaná, pretože táto činnosť vyžaduje odborne školený personál, ako aj väčšie finančné náklady pre cirkevný zbor.

V našom zbore organizujeme dva- trikrát do roka stretnutie dôchodcov z domovov dôchodcov, penziónov, pre ktorých sa konajú aj Služby Božie s prislúžením sviatosti Večere Pánovej v Novom kostole aj s následným občerstvením v zborovej sieni. Naši bratia a sestry sa vždy veľmi tešia na tieto stretnutia. Chýbajú nám však pritom naši domáci dôchodcovia z chrámových spoločenstiev. Radi by sme ich tam privítali vo väčšom počte.

Od júla 2008 sa koná v druhú stredu v mesiaci pre členov bratislavského evanjelického cirkevného zboru klub seniorov. Naši seniori sa schádzajú v kaviarni Scherz v Evanjelickom dome starostlivos-

ti na Palisádach. Tieto stretnutia majú za cieľ vzájomné zbližovanie a poznávanie sa mimo bohoslužobných priestorov. Ide o neformálne rozhovory pri šálke kávy či čaju s kúskom koláča (príspevok cirkevného zboru), pri ktorých sa diskutuje o dianí v zbore, o osobných problémoch a pod. Je to dobrá pôda na vznik nových impulzov v práci, nových inšpirácií, ako aj vzájomného duchovného obohatenia, svedectiev o Božích zásahoch v ich životoch. Na stretnutiach majú seniori tiež možnosť porozprávať sa i s bratmi farármi, so zborovým dozorcom, so zborovými sestrami, a tak získať aj novšie informácie o práci zboru.

Mnohých členov nášho cirkevného zboru najviac zaujíma domov dôchodcov, ktorý bude zriadený v Evanjelickom dome starostlivosti na Palisádach. Izby sú pripravené prijať svojich obyvateľov. Problémom je personálne vybavenie domova, pre jeho pracovníkov hľadáme a pripravujeme ubytovanie, čo v dnešných časoch nie je taká jednoduchá záležitosť. Dôverujeme Pánu Bohu, že získame zamestnancov, akých hľadáme a potrebujeme pre toto zariadenie. Veríme, že to budú obetaví a ochotní pracovníci naplnení láskou k Bohu, ktorú budú prejavovať svojim zverencom. Buďme trpezliví a modlime sa za požehnané zavŕšenie tohto diela a tiež ďakujeme tým, ktorí sa podieľali a podieľajú na jeho tvorbe.

Práce na poli diakonie je mnoho. Ďakujem nášmu Pánovi, že i napriek malým službám, ktoré zborová diakonia poskytuje, sa On k tejto práci priznáva a požehnáva ju. Je tu viacero otázok na riešenie a ja spomeniem len jednu z nich, problém s bezdomovcami, ktorí každú nedeľu postávajú pri našich kostoloch a žobrujú. Svojho času im zborová diakonia poskytovala

malé potravinové balíčky, ktoré s láskou pripravovali naši mladí bratia a sestry. Rozdávali im ich ráno pred Službami Božími, táto služba sa však neosvedčila pre nezáujem zo strany bezdomovcov. Stalo sa, že niekto tiež odhodil potraviny, vybrané peniaze väčšinou utrácajú na alkohol. Je to celospoločenský problém a my ako kresťania stojíme pred veľmi vážnou úlohou, ktorá je pred nami, iste ju budeme musieť riešiť. Aj oni potrebujú lásku, pocítiť dotyk tej Božej lásky. Pamätajte, milí bratia a milé sestry, vo svojich modlitbách aj na túto úlohu, aby nám Pán Boh otvoril cestu na jej riešenie, dal nám na to dosta-

tok múdrosti a odvahy. Tu predsa nejde len o hmotnú pomoc a o falošnú finančnú podporu, ktorú dostávajú. Ide tu o misiu, o duchovné podchytenie, aby títo ľudia začali uvažovať o zmene svojho života.

Záverom sa opäť vraciam k tomu, čím som začala svoj príspevok. Šíriť dobro a lásku nielen v tomto vianočnom čase, lebo už málom zo svojho času daného iným môžeme robiť Vianoce počas celého roka. Služba blížnym je hra o radosti a dobre. Môže sa do nej zapojiť každý.

Gerda Sýkorová
zborová sestra

VEČERY S RODINAMI

„A tak teda už nie ste cudzinci ani priselci, ale ste spoluobčania svätých a členovia Božej rodiny.“ (Efezským 2, 19)

S touto myšlienkou – posilniť si vedomie toho, že všetci, ktorí sa voláme Božími deťmi, sme súčasťou Božej rodiny – sa Rodinné spoločenstvo pracujúce v našom cirkevnom zbore rozhodlo pripravovať rodinné stretnutia v kostole. Sú určené nielen rodinám s deťmi, ale aj všetkým ostatným, ktorí túžia prežívať spoločenstvo s Pánom Bohom i s bratmi a sestrami v Kristovi aj pri ďalších príležitostiach okrem tradičných Služieb Božích. Máme túžbu, aby sa tieto stretnutia stali aj miestom, kam budeme pozývať hľadajúcich ľudí „zvonku“ – príbuzných, priateľov, známych...

Prvé takéto stretnutie sa pod názvom Rodinné popoludnie v kostole uskutočnilo 18. 10. 2008 v Novom kostole. Chválami nás na ňom sprevádzala novovznikajúca skupina a slovom sa nám prihovril brat kaplán z UPC Mosty Peter Mozola.

Na základe textu zo Sk 2, 42 – 47 hovoril o „kľúčoch“, ktoré nám Pán Boh dáva, a ktoré, žiaľ, často i strácame.

Nasledujúce rodinné stretnutie bolo o niečo skôr, ako sme pôvodne plánovali. Mali sme však možnosť medzi nás pozvať známu kresťanskú hudobnú skupinu Timothy, a tak sa 23. 11. konal Večer s rodinami pod názvom „Tí, ktorí chvália Hospodina“. Moderný štýl chvál pritiahol najmä mladých ľudí, mnohí prišli aj z iných kresťanských cirkví. Veríme však, že zúčastnení súhlasili so slovami R. Warrena (z jeho knihy Život s jasným cieľom), ktoré sme citovali na začiatku večera: „Uctievanie nemá nič spoločného so štýlom, hlasitosťou či tempom piesne. Boh má rád všetky druhy hudby, pretože ich všetky vytvoril... Ak ju Bohu prinášame v duchu a v pravde, ide o akt uctievania.“

Sme vďační Pánu Bohu, že napriek mnohým našim chybám a organizačným nedostatkom poželal tieto stretnutia,

že sme tam mohli cítiť Jeho blízkosť a prežívať radosť z chvál, slova a spoločenstva. Veľmi nás teší, že sa tam stretli v podstate všetky generácie členov nášho zboru – veľmi symbolicky tak vyznelo i požehnanie našich detičiek bratom fa-

rárom Grešom. A tak sa tešíme na ďalšie „večery“ a modlíme sa, aby sme pri ich príprave mali stále na mysli Boží cieľ s našimi životmi.

Katarína Minaričová
členka cirkevného zboru

PODUJATIA PRE DETI

Cirkevný zbor Evanjelickej cirkvi a. v. Bratislava ponúka aj v ZŠ, ktorú navštevuje Vaše dieťa, vyučovanie evanjelického náboženstva. Je však potrebné, aby dieťa u jeho triedneho učiteľa prihlásil jeden z rodičov. Prihlasovanie detí na náboženstvo je možné vždy na začiatku polroka – teda aj k 1. 2. 2009. K tomuto termínu možno prehlásiť dieťa z etiky na náboženstvo. Prosíme, využite túto ponuku. Účasť na náboženstve je verejným priznaním sa k tomu, že viera drahá našim predkom je vzácnou hodnotou aj pre nás. Ďakujeme Vám. Kontakt: Evanjelický a. v. farský úrad Bratislava, Konventná 11, 02/5441 3031, 0904 159536, konventna.ba@ecav.sk (Martin Kováč – zborový katechéta).

Deti srdečne pozývame aj na nedeľnú

besiedku. Koná sa (okrem školských prázdnin) každú nedeľu počas hlavných Služieb Božích, a to: pri Novom kostole v zborovej sieni na Legionárskej 4 od 9.30 do 10.30 hod., pri Veľkom kostole v Starom lýceu na Konventnej 15 od 9.30 do 10.30 hod., v Dúbravke v Ev. zborovom dome na ul. M. Schneidera-Trnavského 2 (zastávka MHD: Damborského) od 10.30 do 11.30 hod. Nedeľa je Božím dňom aj pre deti.

Uvítame aj nových záujemcov o učenie v besiedke pri Veľkom kostole. Info: 0948 011047 lienocka.s@gmail.com (Lenka Synaková – učiteľka besiedky).

Úprimne pozývame i na Služby Božie pre deti, ktoré sa konajú v Malom kostole o 17.00 hod. – zvyčajne 1. nedeľu v mesiaci. Najbližšie sú plánované na 18. 1. 2009.

Voňavý čas

Pichľavá borovica vonia nádherne. Obmäkčujú ju mamine medovníky, ktoré sa túlia k ihličiu a vytvárajú zázračnú symbiózu sladkastej vône. Chodím ju vdychovať a potom si ju zadržiavam v pamäti ako rozprávkovú náladu. A vianočný stromček sa trbliece drobnými podobami jasu, ktoré naň kladieme, aby sme dokázali ešte snívať, zobúdzťať sa do lásky. A aj konár striebornej jedličky sa delí so mnou o životnú múdrosť: nezabúdaj, kto si a nezabúdaj, že nie si – kým sa Tvojej duše nedotkne Boh.

Vianočná ruža

Vianočná ruža nevoní. Iba ticho žiarí a spaľuje sa vlastnou krásou. Má mäkké kvety, červenie sa do tmy, pohľadom sa spúšťam po jemných žilkách a želám si uchovať tento nežný obraz v pamäti. A tak hladím tie jasné lístky, krehké žiariť sny, aby som im neublížila...

Vianoce majú mnoho posolstiev. Jednému môžeme sami pomôcť, ak dovolíme zázraku, aby sa stal v našich srdciach. A potom mu dovolíme, aby odišiel. A zastavil sa tam, kde ho najviac potrebujú. Ľudia predsa potrebujú milé, dobré, nežné slovo uistenia, že ktosi je na blízku, že ktosi žije pre nich. Že láska nemá anonylnú tvár.

Po Vianociach

Tak si Pane opäť prišiel. Aby si videl, akí sme – priezrační vo svojej slabosti a chvení. Zneistení príkazmi, výkladmi, slobodou, predsudkami. Stlačený do povier a bezuzdností. Už máme všetko! Takmer všetko! A ako veľmi, nemáme

Boha! Zem sa stala planétou spotreby. Tu sa kupuje. Tu sa už nehľadá. Tu žije človek – pán zákazník. V obchode sa predsa nepredáva viera, nádej, láska. Žijeme pre prítomnosť. Nie pre večnosť. Bieda planéty, zvanej konzumnosť!

Nový rok

Dnes mi želať všetko najlepšie do nového roku jeden pán. Stál v pasáži a pýtal si peniaze. Nemal špinavý kabát, no zdalo sa mi, že je unavený. Čakaním. Dúfaním. A predsa sa mi videlo, že má blízko k nebu. Akoby dávno vedel všetko podstatné o tom prchavom lesku našich krokov a pachtení.

Podvečer na nebi žiarili striebřisté hviezdy, ligotali sa do tmy, divo a neústupčivo. A potom sa obloha skrivila mrakmi a pod čierňavou si rozložilo svoje farby Slnko a ružové oblaky. Tak svojou krásou narušili tento januárový zamračený svet. Prišiel Nový rok! Nebadane. Nebojácne otvoril dvere, aby sa presunul ponad naše dejiny a priniesol nový záznam času.

A potom som videla žiaru. Horelo nebo. Slnko. A moje oči. Chodníky, staré vylámané konáre, nádeje, vrecúška a odpady spotreby. Brucho nám stále tieni vo výhlade. Na znamenia, ktoré poznali už dávno pred nami. A ktoré by sme mali poznať, hoci sa bezpečne hrmotíme po cestách nových hračiek sveta. Kľžeme sa po internete, svetielkách, tajomných kódach počítačov. A tak málo vieme o Bohu, o sebe a o zmysle života...

Predsa som však za svoj život vďačná, som vďačná, že tu som, že vnímam svet, ľudí navôkol. Že sa prihováram Bohu, že

mi odpovedá, že je na blízku. Že žijem a som spojená s Ním – v modlitbe, tichu, bdení... Dobro má svoje zrkadlenie. Aj život sa zrkadlí. I v trpkosti.

Novoročný sneh

Novoročný sneh prekryl naše tieň, tlmené obavy, vzlyky, starosti a strachy. V prúde energie sa stretávajú sny, slová a vízie. Tisíce odtieňov bytia. Myslou mi prebleskujú tisíce prepojení udalostí, ľudí, hlasov, svet sa prediera svetom a mne došli rýmy, čas, vôľa, možno i úsmev. Svet sa roztvára v živote, ktosi prichádza, ktosi odchádza a ja sa plávam po plytčine a do nôh sa mi zadierajú veľ-

ké triesky slabosti a čierňavy. A tiež sa bojím a tiež sa modlím.

Sneh oblepil celé mesto, aby nás izoloval od hurhaja sveta, od plánov a žiadostí mocných, od vzdychov nad sebou samými. Stojím v mrazivom vetre a v telefóne počúvam slová mojich najdrahších. A viem, že aj pre mňa je tu láska, pokoj, istota a neha.

Je prvý novoročný večer. Celý svet na okamih stíchol. Je predsa Nový rok, čas, keď sa rodia nové sny a nikto o nich nepochybuje.

Eva Bachletová

členka cirkevného zboru

VIANOČNÝ ZÁZRAK

Nežné zvonenie
Tisíce svetiel
A naše čakanie
Na súkromný zázrak
vyslobodenia
z úzkostí a bolesti
Aj také sú Vianoce
Stratené bytie v spomienkach
A pri nás opäť Boh
A Jeho milostivé dlane
Žehná nám
Odpúšťa
Volá
Prijíma
A my sa Mu poddávame
A sme opäť Božími deťmi
Ako na začiatku cesty človeka...

Eva Bachletová

členka cirkevného zboru

PÁN FARÁR, CHCEM SA DAŤ DRUHÝ KRÁT POKRSTIŤ

Nie je tajomstvom, že niektorí veriaci evanjelici majú pochybnosti o svojom krste, ktorý sa udial niekoľko týždňov po ich narodení. Aj keď väčšina z nás, so svojim krstom problém nemá, predsa netreba podceňovať otázky tých, ktorí sa na svoj krst pýtajú: Je môj krst vykonaný v detstve právoplatný? Žiaľ, väčšina z tých, ktorí takto uvažujú, nejde s touto otázkou za svojim farárom. Keďže o svojom krste už pochybujú, pýtajú sa práve tých, o ktorých vedia, že im ich pochybnosti „podpíšu“ a utvrdia ich v presvedčení: Potrebuješ druhý krst – krst potvrdený vierou, krst biblický, krst ponorením. No pravda je taká, že každý v detstve pokrstený evanjelik má bezpochyby pravý, biblický krst, so všetkým požehnaním, ktoré nám v krste Pán Boh dáva. Žiadnym iným krstom nedostaneme od Pána Boha viac, ako už máme. Najavo však vyjde naša nevera a pohŕdanie Božím darom.

V mladých rokoch som si podobné otázky o krste kládol aj ja. No išiel som s nimi za človekom, ktorému som vo veciach viery dôveroval. A tento brat farár otvoril naše evanjelické vierovyznanské knihy a spolu sme čítali všetko, čo v nich bolo o krste a porovnávali sme to s výrokmi Biblie. Nečítalo sa mi dobre, Symbolické knihy boli ešte vtedy preložené len v bibličtine. Aj som ťažko chápal to, čo som len neochotne prijímal. Ale to, čo som čítal, mi otváralo oči. Svoj krst, ktorý som prijal v detstve som si začal vážiť a pochybnosti o jeho oprávnenosti, o jeho správnosti a o jeho požehnaní boli preč. Ba stal som sa hrdým na to, že som bol pokrstený práve ako batola.

Čo hovorí o krste Veľký katechizmus?

Krst nie je len obyčajná voda, ale voda

v Božom prikázaní obsiahnutá a so slovom Božím spojená.

Krst pôsobí odpustenie hriechov, vyslobodzuje od smrti a diabla a dáva večné blahoslavenstvo všetkým, ktorí veria, čo hovoria Božie slová a sľuby.

Takú veľkú vec isteže voda nepôsobí, ale Božie slovo, ktoré je s vodou a pri vode a viera, ktorá verí takémuto Božiemu slovu vode pridanému. Lebo voda bez Božieho slova je len obyčajná voda a nie krst, ale so slovom Božím je krst. To je spasiteľná voda života a „kúpeľ znovuzrodenia skrze Ducha Svätého“, ako hovorí sv. Pavel u Títa v 3. kapitole (5): A to kúpeľom znovuzrodenia a obnovením skrze Ducha Svätého, ktorého vylial na nás hojne skrze Ježiša Krista, nášho Spasiteľa, aby sme, ospravedlnení Jeho milosťou, mali podiel na večnom živote podľa nádeje.

Tieto výroky sú napísané na základe biblických textov. Krst je nariadený samotným Pánom Ježišom (Mt 28, 18 - 20). Nie je to malicherná udalosť, ale Božie dielo. Preto si svoj krst máme ceniť viac, ako svoje skutky a svoju vieru. Krst je celoživotným programom človeka (R 6, 2 - 14). Je podmienkou spasenia (Mk 16, 16). Zjednocuje nás s Pánom Bohom (Mt 28, 19) a očisťujúcou vodou v spojení s Božím slovom (Ef 5, 26).

Ľudia spochybňujúci krst detí hovoria, že vo výroku Pána Ježiša (Mk 16, 16): Kto uverí a pokrstí sa, bude spasený... – je vyjadrené poradie vecí: Napred viera, potom krst – hovoria. A idú ešte ďalej: Tvrdia, že krst detí je neplatný, pretože nebol vykonaný na základe viery. Pritom neberú do úvahy, že Pán Ježiš Nikodémovi hovorí o krste v opačnom poradí (J 3, 5): Ak sa

niekto nenarodí z vody (krst) a z Ducha (viera), nemôže vojsť do kráľovstva Božieho. A v slovách ustanovenia krstu svätého Pán Ježiš hovorí opäť na prvom mieste o krste (Mt 28, 19): Chodte, čiňte mi učeníkmi všetky národy, krstiac ich ... a učiac ich zachovávať všetko, čokoľvek som Vám prikázal. Keď Pán Ježiš napomínal učeníkov (L 18, 16): Dovoľte deťkam prichádzať ku mne a nebráňte im, lebo takýchto je kráľovstvo Božie – jasne dal najavo, že ak deťom patrí Božie kráľovstvo, prečo nie aj krst, ktorý je len prostriedkom, ako kráľovstvo Božie dosiahnuť.

Dobre hovorí náš reformátor Luther vo Veľkom katechizme: Viera nie je nutná k pravosti krstu. Moja viera nerobí krst, ale ho prijíma. Aj Večera Pánova je platná aj bez viery. Nehodní ju síce prijímajú na zatratenie, ale nik nespochybňuje jej pravosť. Ak je cirkev tam, kde sú pokrstení ľudia a ak je pravdou, že cirkev nezahynie do konca sveta, krst detí má svoje opodstatnenie.

Stáva sa, že niektorí evanjelickí veriaci majú pochybnosti o svojom krste. Nie je to zakázané. Je ale divné, že len jednotlivci z tých, ktorí sa chcú dať pokrstiť ešte raz v

dospelosti, vraj už biblicky a teda právoplatne, prídu za svojím duchovným, aby sa poradili. V Augsburskom vyznaní čítame: O krste učíme, že je potrebný, že sa ním podáva milosť Božia a že treba krstiť aj detky, ktoré sa krstom oddávajú Bohu a sú Mu milé. Preto zavrhuje novokrstencov, ktorí učia, že krst dieťok nie je pravý.

A tak pre mňa ostáva otázkou: Sú ešte evanjelikmi tí, ktorí svoj krst – Boží dar daný nám bez našich zásluh a bez zásluhy svojej viery – odmietli, aby prijali krst druhý, ktorý stojí na ich skutku? Asi áno, ak to urobili z nevedomosti. Nikoho takého nepošleme preč. Sú to naši bratia a sestry. No je už načase pochopiť, že hanbiť sa za svoj krst je vzdaním sa viery svojej cirkvi, ako aj viery rodičov, ktorí nás ku krstu priniesli. Veľký katechizmus hovorí: Kto zavrhuje svoj krst, zavrhuje Božie slovo, vieru a Krista privádzajúceho a priväzujúceho nás ku krstu. Škoda by bola, keby sme pohrdli Božím dielom vykonaným pri nás v krste.

Boris Mišina
zborový farár

Z NAŠEJ HISTÓRIE

(pokračovanie)

Pôsobenie Michala Institorisa Mošovského v slovensko-maďarskom evanjelickom a. v. zbore v Bratislave

Keď 6. januára 1758 písal inšpektor bratislavského evanjelického a. v. zboru Ján Krištof Malik do Wittenbergu list s pozvaním pre Michala Institorisa Mošovského na miesto slovensko-maďarského kňaza, odštartoval dlhú a úspešnú kňazskú kariéru jedného z najznámejších predstaviteľov evanjelickej a. v. cirkvi na Slovensku v 18. storočí.¹ Do školy chodil v Ivančinej a v Nepaloch, odkiaľ prišiel na bratislavské lýceum. V roku 1750 odišiel do Debrecína, kde sa zdokonaľoval v maďarčine. V roku 1756 prešiel na Wittenbergskú univerzitu. To, že bol už ako teológ v Bratislave veľmi známy a obľúbený, dokazuje fakt, že po smrti Eliáša Miletza ho ešte ako wittenberského študenta dňa 5. januára 1758 bratislavský evanjelický zbor jednohlasne pozval za svojho kňazu.²

Po príchode do Bratislavy v apríli 1758 sa Institoris dostal do mesta, kde žili dva početné evanjelické zbory, no kde sa na pôde Uhorskej kráľovskej miestodržiteľskej rady prijímali a realizovali kroky smerujúce k eliminovaniu evanjelikov z verejného života v Uhorsku. Bolo teda jasné, že práca v zbore bude veľmi náročná.

Pôvodne mal Institoris aspirácie v oblasti školstva. Hneď od začiatku svoj-

ho pôsobenia sa angažoval v riadení bratislavského lýcea a už roku 1762 sa jeho starostlivosť o školu dávala za príklad vzťahu duchovného k vzdelávaniu mládeže.³ Počas jeho pôsobenia získala bratislavská škola veľmi vysokú prestíž a rodičia videli v Institorisovi nielen záruku dobrej starostlivosti o svojich synov, ale aj pri opatrnom zaobchádzaní s peniazmi, ktoré vynakladali na pomerne drahý pobyt svojich detí v Bratislave.

Institoris vo funkcii kazateľa slovensko-maďarského zboru stál v hierarchii evanjelických farárov na druhom mieste, prvý bol nemecký. Ani takéto relatívne druhoradé postavenie ho však nepriamlo uvažovať o zmene postu. Keď ho v roku 1774 nominovali v Banskej Bystrici na miesto farára, Institoris túto ponuku rozhodne odmietol.⁴ Bol taktiež politiky aktívny a snažil sa pre zbor vymôcť čo najlepšie podmienky. Vedel značne zapôsobiť i na svetské úrady.

Nielen politické udalosti však podnecovali Institorisa, aby sa chopil aktivity. Príležitosť mu ponúkal i stav bratislavského lýcea a jeho študentov, na ktorých sa najmä od prelomu 80. a 90. rokov 18. stor. zniesla spfška sťažností pre ich „uvoľnenú morálku“ a rôzne výčiny. Liek na nápravu týchto neduhov hľadal v prvom rade v sprísnení disciplinárnych predpisov na škole v podobe zákazu návštevy divadiel, krčiem, bálav a

¹ Kowalská, Eva: *Evanjelické a. v. spoločenstvo v 18. storočí*. Bratislava: Veda, vyd. SAV, 2001, s. 141.

² Adamiš, Július: *c. d.*, s. 52.

³ Kowalská, Eva: *c. d.*, s. 142.

⁴ Kowalská, Eva: *c. d.*, s. 143.

zábav. Ešte dôslednejším prostriedkom prevencie proti klesajúcej morálke študentov bola nová koncepcia vyučovacích predmetov na teologickom kurze, aktualizovaná najmä kurzom morálnej teológie a homiletiky.⁵

Ako výkonný kňaz si Institoris bol vedomý deficitov v oblasti literatúry pomáhajúcej pri praktickom výkone náboženstva. Ako prvý ponúkol špecializovanú modlitebnú knižku pre vojakov v slovenskom i maďarskom jazyku. Veľké množstvo jeho prác ako kázni, modlitieb, piesní či teologických úvah ostalo iba v rukopisoch. Zbieral knihy a v jeho knižnici nechýbali diela, ktoré vyšli v jeho dobe. Dopisoval si takmer so všetkými známymi cirkevnými dejateľ-

mi svojej doby.⁶

Obrovskú šľachetnosť svojej osobnosti dokázal svojím testamentom, keď slovensko-maďarskému zboru v Bratislave odkázal viac ako 50-tisíc zlatých na ošatenie pre chudobných študentov, na odmeny pre usilovných žiakov, na udržiavanie a zveľaďovanie knižnice.

Michal Institoris Mošovský sa nikdy neoženil. Zomrel 7. októbra 1803 v Bratislave. Vďačný zbor mu na pamiatku nechal vytesať mramorovú dosku, ktorú umiestnili v Malom evanjelickom chráme.

Martin Kamenský
člen cirkevného zboru
(Pokračovanie nabadúce.)

⁵ Homiletika (gr.) – teologická disciplína v rámci praktickej teológie, zaoberajúca sa náukou kazateľskej činnosti.

⁶ Adamiš, Július: c. d., s. 54.

ČÍTANIE (NIE)LEN NA VIANOCE

Tak by sa dala charakterizovať útlá kniha Najkrajší príbeh na svete – vianočné príbehy pre vnímavú dušu (94 strán formátu A5). Z jedenástich poviedok rovnakého počtu autorov ju zostavil

Wolfgang Bernsdorf. Z nemeckého originálu nazvaného Die schönste Geschichte der Welt ju preložil Tomáš Gáll a vydalo vydavateľstvo ViViT Kežmarok pre Evanjelizačnú sekciu Vnútornomisijného výboru ECAV na Slovensku.

Všetky poviedky sa týkajú Vianoc. Napriek citlivosti s akou ich autori napísali sa nevyhýbajú ani tvrdej realite, keď sa dotýkajú tém ako neporozumenie v manželstve a rodine, závisť, nevládnutie výchovy, odcudzenie sa, kriminalita. Na druhej strane sa podčiarkujú krásne skutočnosti, akými sú obnovenie manželskej lásky, zmierenie, prajnosť, porozumenie zmyslu Vianoc. Kniha nie je ťažkým čítaním, no ani plytkým – povrchným.

Autori sa príbehmi dotýkajú ľudského vnútra. Čitateľ je konfrontovaný s vlastným vzťahom k blíznym a smerovaný k pravému významu Vianoc – k Ježišovi Kristovi, k Jeho prijatiu. Navzdory tomu, že publikácia neopisuje slovenské, ale nemecké prostredie, možno ju i slovenskej čitateľskej obci srdečne odporúčať ako čítanie nielen na Vianoce. Hoci sa poviedky vracajú do časov z nám vzdialenejšej doby, nie je to útek do nostalgie, ale návrat k hodnotám, ktoré majú trvalú platnosť. Kto poviedky číta s vnímavou dušou, má väčšiu šancu, že sa mu podarí preniesť poučenie z tejto publikácie z „hlavy do srdca“ – do života. Ak sa tak stane, potom Vianoce neskončia uplynutím druhého vianočného sviatku, ale kus Vianoc – onen Najkrajší príbeh – budeme zažívať aj počas všedných dní. Práve o autorom poviedok v tejto knihe ide.

Niekoľko citátov z publikácie Najkrajší príbeh na svete:

„Človek je pohanom a nevie to tom“.

„Závišť ma zaslepila. Odpusť mi, bola to najväčšia hlúposť môjho života, ktorou som najviac ublížila sama sebe, pretože ma deväť rokov oberala o každú radosť.“

(Vianočné) „pohľadnice. Nie je to každodenná povinnosť, ale čas venovaný iným.“

„Často jedine zo vzájomného porozumenia vyrastá sila, ktorá pomáha niesť ťažký údel.“

„Práve teraz, na Štedrý večer, ho dedičania prijali do svojho spoločenstva. Znova sa stal človekom medzi ľuďmi. A to bol ten najkrajší vianočný dar.“

„Smieť darovať je výsada. Túto výsadu má iba ten, kto spozná v dare Vianoc veľký Boží dar: Mne sa narodil Spasiteľ. Kto si to uvedomuje, vyjadruje radosť z toho tak, že ju prenáša aj na iných.“

Martin Šefranko
zborový farár

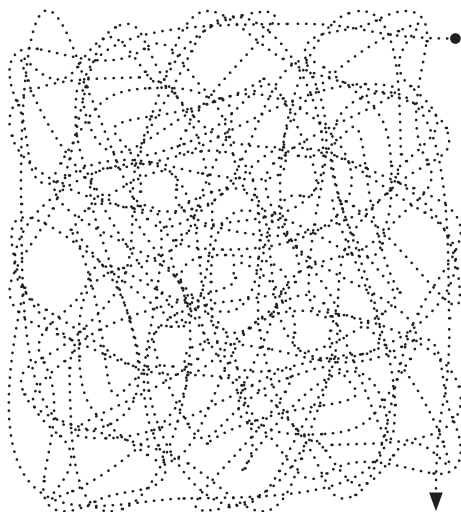
Čo všetko skrývajú kostolné lavice

ODDYCHOVÉ ČÍTANIE (alebo riekanka na dobrú noc)

PTAL SE VČERA PÁNA PÁN.
– KUDY TUDY DO **H**AJAN?
– TO SE DÁTE KOLEM PLOTU,
OD **K**LÍMADEL NA **D**ŘÍMOTU,
Z **D**ŘÍMOTY DÁL NA **Z**ÍVÁNKY,
ZE **Z**ÍVÁNEK NA **H**AJÁNKY,
Z **H**AJÁNEK NA **P**OLOSPANÍ
A TAM DOLE NA STRÁNI,
TO UŽ BUDOU **H**AJANY. –
– DĚKUJI VÁM, PANE, MOC. –
– NA SHLEDANOU. –
– DOBROU NOC. –

*(Slová začínajúce sa tučným písmenom
sú miestne názvy.)*

Josef Kainar

PÁN BOH MÁ VESELÝCH ĽUDÍ RÁD

Farár sa pýta maliara, ktorý maľuje
kostol:

– Človeče, Vy ste sa zbláznili!
Kde ste videli anjela v topánkach?!
– Pán farár a kde ste videli anjela
bez topánok?

Starký, je pravda, že alkohol
je nepriateľom zdravia?

– Veru tak, vnúčik môj.
– Prečo potom toľko piješ?
– Vari nevieš, že Písmo hovorí:
„Miluj svojho nepriateľa“?

Malý Jožko chce na Vianoce bicykel.
Veľmi po ňom túži.

Začne sa modliť tak hlasno, že ho bolo
počuť v celom dome.

– Ježiško, prosím, pošli mi
pod stromček bicykel.

Prišla k nemu mama a vraví:

– Jožko, prečo tak kričíš?

Veď Ježiško nie je hluchý!

– Ale babka je hluchá...

VEČERA PÁNOVA V DOMÁCNOSTI

Tých, ktorí už pre vysoký vek alebo zdravotné problémy nevládzu prísť do kostola a majú záujem prijať sviatosť Večere Pánovej (VP) v domácnosti, prosíme, aby telefonicky alebo prostredníctvom svojich blízkych kontaktovali naše farské úrady (FÚ, Konventná 11: 02/5441

3031; FÚ, Legionárska 6: 02/5557 1195). Môžete kontaktovať aj priamo niektorého z duchovných CZ.

Kontakt na nich si nájdete v schematizme Tranovského kalendára, alebo na našej webovej stránke:

www.ecavba.sk/kontakty

POZVANIE NA VÝSTAVU CITHARA SANCTORUM

Predsedníctvo Cirkevného zboru ECAV Bratislava vás pozýva na vernisáž putovnej výstavy Cithara sanctorum (náš starý dobrý Tranovského kancionál), ktorá sa uskutoční dňa 28.1.2009 o 17:00 hod. v dvorane Starého lýcea na Konvent-

nej 15 v Bratislave. Kurátorom výstavy je Mgr. Daniela Fiačanová. Výstavu pripravili: Slovenské národné literárne múzeum Martin a Múzeum Janka Kráľa Lip-tovský Mikuláš.

BIBLICKÁ KRÍŽOVKA

Hoci príchod Pána Ježiša sa nám vidí byť vzdialený, apoštol Pavel varoval kresťanov v Tesalonikách pred lenivosťou (2 Tesalonickým 3, 3 – 13). List pre nich ukončil požehnaním. Slová zo záveru 2 Tesalonickým tvoria tajničku.

Vodorovne: 1: Podľa učenia Pavla (2 Tesalonickým 2, 3) „musí prísť odpadnutie“, hromadné odstúpenie od kresťanskej viery pred druhým príchodom Ježiša Krista. Odstúpenie od presvedčenia (gr. – lat.). 2: PRVÁ ČASŤ TAJNIČKY – ... mesto v Nigérii (Ado Ekiti). 3: Koncovka juhoslovanských priezvisk – spojka – „Ale ... nás zlého“ (Matúš 6, 9 – 13). 4: ŠTVRTÁ ČASŤ TAJNIČKY – blahoželenie k sviatkom. 5:

Tu dolu u Hviezdoslava: ... v skryši netopiera – Terach a Lában – latinská dvojhláska (ae). 6: Ventil po anglicky (tap) – TRETIA ČASŤ TAJNIČKY – anglická predložka (v, na) AT. 7: Nezlepuj! Nezlep! Nenalep! – pojem duše u starých Egyptanov (KA) – krvný tlak. 8: PIATA ČASŤ TAJNIČKY – ... de Janeiro (mesto v Brazílii). 9: Kňaz svätyne archy zmluvy v Šíle. Prvá Samuelova kniha (1 S 4, 18) – spojka podradovacia uvádza príčinnú vetu, pretože – skratka kilometra. 10: DRUHÁ ČASŤ TAJNIČKY.

Zvisle: A: Pomocný odborný pracovník – celý, úplný, po maďarsky (ép). B: Dôverný pozdrav pri rozlúčke – čítam, po česky

- 1
- 2
- 3
- 4
- 5
- 6
- 7
- 8
- 9
- 10

ŠIESTA (POSLEDNÁ) ČASŤ TAJNÍČKY.
Rozlúštenie: „Sám Pán pokoja daj vám
stály pokoj vo všetkom.“ (2 Tesalonic-
kým 3, 16). Z Písma a teologické termíny:
Apostáza, zbav, Éli, peklo, vták, zabil.

3840, Εἰς βεβλίο, ὑτάκ, ἀρίθ.
 Σ βίβλος α ἑορτολογικῆς τελετῆς: Ἀποστασά,
 βοκοῖ νο ὑτάκων. (Σ ἱερατικῶν 3' 10).
Κοσινεστεντε: "Σὺν βαν βοκοῖα αἱ λαὸν σταῖλ

47 :

ÚRADNÉ HODINY – KONTAKTY

**Evanjelický farský úrad,
Konventná 11, 811 03 Bratislava**
(Pastor. obvod Veľký a Malý kostol)

tel. hospodárska správa: 02 / 5441 3031
tel. kanc. duchovných: 02 / 5441 4604
e-mail: konventba.ba@ecav.sk

Úradné hodiny

hospodárska správa:

pondelok – piatok:

8.30 – 13.00 hod.

a 14.00 – 16.30 hod.

duchovní:

utorok: 14.00 – 17.00 hod.,

streda: 9.30 – 12.30 hod.,

štvrtok: 13.00 – 16.00 hod.

Telefonicke si možno dohodnúť stretnutie s duchovným aj mimo uvedených úradných hodín. Kontakt na jednotlivých duchovných i základné informácie dostanete na hospodárskej správe u sestry Bačíkovej: 02/5441 3031.

**Evanjelický farský úrad,
Legionárska 6, 811 06 Bratislava**
(Pastorálny obvod Nový kostol)

tel.: 02 / 5557 1195
e-mail: cirkbvnj@mail.t-com.sk

Úradné hodiny

Pondelok: 12.30 – 16.30 hod.,

utorok: 8.30 – 12.30 hod.,

streda: 12.30 – 16.30 hod.,

štvrtok: nestránkový deň,

piatok: 8.30 – 12.30 hod.

Kontakt na jednotlivých duchovných i základné informácie dostanete v kancelárii u sestry Fersterovej: 02/5557 1195.

**Evanjelický farský úrad,
M. Sch. Trnavského 2/A,
841 01 Bratislava**
(Pastorálny obvod Dúbravka)

Tel. č. na farský úrad Konventná 11 alebo Legionárska 6.

Ďakujeme Vám za Vašu dôveru a láskavé porozumenie.

Viac informácií:

www.ecavba.sk/kontakty; Bohoslužby.